

CAPITAL

Publicație bilingvă a Comisiei Naționale a Pieței Financiare

Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare

3

Sergiu Gaibu: Ne aflăm
la momentul potrivit pentru
a dezvolta o piață unitară
a valorilor mobiliare

4

Monitor al pieței financiare

Market

<http://www.capital.market.md> Nr.28 (700)
Miercuri, 12 iulie 2017

Pret: 7 lei

Politica fiscală și vamală
pentru 2018. Cu ce noutăți
vine Ministerul Finanțelor?

6

Proiectul Twinning, încheiat cu succes

Săptămâna trecută a avut loc Conferința de încheiere a Proiectului Uniunii Europene Twinning implementat în decurs de doi ani la Comisia Națională a Pieței Financiare cu sprijinul Autorității de Supraveghere Financiară (KNF) din Polonia.

După cum avea să constate în cuvântul său de salut Valeriu Chițan, președintele CNPF, Proiectul intitulat "Dezvoltarea și consolidarea capacitaților instituționale și operaționale ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare în domeniul reglementării și supravegherii prudentiale", a constituit „o premieră în istoria Instituției noastre de cooperare bilaterală între două autorități de profil, experiența partenerului în persoana Autorității de Supraveghere Financiară din Polonia fiind una remarcantă, călăuzitoare și aplicabilă prin transpunere în practica moldovenească”. Domnia sa a mai opinat: „De la bun început doresc să cuantific că startul acestui Proiect de înfrățire instituțională are la origine agenda Guvernului RM aferentă cooperării cu UE la capitolul „instrumente de consolidare instituțională”, acesta fiind într-un fel ghidat de reprezentanța UE la Chișinău. Această reușită, în opinia noastră, în relațiile RM-UE, care sper cu tărie că la fel este împărtășită și de oficialii UE, îmi oferă fericitul prilej pentru a exprima gratitudine Excelenței Sale dlui ambasador Tapiola și mult stimatei doamne Yakovleva”.

Președintele Chițan a subliniat că, „împărtășind preocupările participanților pieței în vederea maximizării profitului, implicit, sporirii rentabilității capitalului investit, CNPF, în același timp sesizează prompt că modul de gestionare a unor societăți – unul precar – creează portofolii de active riscante. Respectiv, Regulatorul și-a formulat, în acest sens, drept chintesență a Proiectului de asistență în cauză, valorificarea

instrumentelor de supraveghere bazate pe risc. În această ordine de idei, CNPF și-a propus, și a realizat, cu suportul partenerilor polonezi, transpunerea în practică a experiențelor privind elaborarea sistemului de indicatori de alertare rapidă pentru participanții pieței financiare nebancare, inclusiv metodologia de evaluare și monitorizare a acestora; elaborarea și implementarea stress-testelor pentru identificarea și

gestionarea risurilor; preluarea practicilor privind depistarea de fraude, abuzuri și manipulări pe piață; implementarea și punerea în aplicare a Planurilor de urgență de către participanții profesioniști la piața nebancară în cazul survenirii unor riscuri sistemic; elaborarea și implementarea Matricei risurilor per participant și per segment al pieței”.

Continuare în pag. 2.

În atenția companiilor – entități de interes public!

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, întreprinderea de stat ziarul Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

Detalii la tel.:

022 221287, 022 229445

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul
Capital Market în toate oficiile
„Poșta Moldovei” din țară sau
la distributorii noștri:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Agenția “Ediții Periodice” (022) 233740

Curs valutar
12.07.2017

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	18.1434
EUR	1	20.5964
UAH	1	0.6969
RON	1	4.4931
RUB	1	0.3059

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:
ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

Spre atenția cititorilor!

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee răionale ale „MOLDPRESA”

Bălți: №132; 133; 156

Comrat: №169

Cahul: №170

Orhei: №150

Hâncești: №161

Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

CAPITAL Market

Împreună în lumea finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

Proiectul Twinning, încheiat cu succes

Continuare din pag. 1.

“Astfel, în rezultatul schimbului de experiență practică, la moment, personalul CNPF dispune de abilități relevante în elaborarea ghidurilor practice și punerea în aplicare a mecanismelor necesare prevenirii și combaterii fenomenelor abuzive și manipulărilor pieței, în elaborarea instrumentelor de supraveghere din oficiu și pe teren a operatorilor pieței, inclusiv standarde minime pentru sistemul de avertizare timpurie, planuri de intervenție în situații de risc, planuri de remediere financiară etc. care, în consecință, vor contribui la îmbunătățirea transparenței, situației financiare și guvernările corporative a entităților. Totodată, CNPF a consolidat capacitatele instituționale în materie de tehnologii informaționale, în special, în colectarea informațiilor raportate de la entitățile pieței”, a menționat președintele autorității de reglementare a pieței financiare.

„În final, vreau să exprim încrederea că reformele inițiate în cadrul acestui Proiect vor avea neapărat continuitate. Contăm mult, în acest sens, pe sprijinul partenerilor de dezvoltare în materializarea eforturilor noastre pentru eficientizarea cadrului de funcționare a pieței, așezării CNPF pe principii și baze solide, în centrul atenției având protecția consumatorilor de servicii financiare. Prin urmare, dorim să susținem că misiunea noastră de construcție instituțională este în continuă efervescență, suntem hotărâți ca la finalul acestui proces Regulatorul să întrunească toate așteptările pentru care a fost înființat: creșterea încrederei piețelor, a siguranței investițiilor și dezvoltarea economică a R. Moldova. Identificarea și folosirea sinergiilor celor trei piețe în vederea consolidării acestora reprezintă obiectivul crucial pentru foaia de parcurs a CNPF pe termen mediu și de durată”, a încheiat Valeriu Chițan.

Şeful Delegației UE în Republica Moldova, Pirkka Tapiola, în debutul alocuțiunii sale a spus următoarele: „Vă adresez, dle Chițan, sincere felicitări cu prilejul desemnării Dvs. în funcția de președinte al CNPF, dorindu-vă succese pe acest tărâm întru consolidarea sectorului financiar nebancar din Moldova”. Ambasadorul Tapiola a remarcat că, practic concomitent, în țara noastră au finalizat două proiecte Twinning implementate la Banca Națională a Moldovei și la CNPF, ambele încheindu-se cu succes, ceea ce demonstrează interesul sporit, devotamentul și ambitia ambelor instituții în vederea materializării dificilelor, dureroaselor chiar, reforme din sectorul financiar-bancar.

Dominul Tapiola a subliniat că: „UE și pe viitor va acorda atenție la nivel macrofinanciar Republicii Moldova, apreciind prin prisma standardelor europene mersul implementării reformelor în toate domeniile”. Pirkka Tapiola a constatat: „Moldovenii sunt niște norocoși, deoarece le-a fost oferită șansa să preia din experiență avansată și cele mai bune practici ale Autorității de Supraveghere Financiară din Polonia care, aderând în 2004 la Uniunea Europeană, a devenit o veritabilă istorie de succes prin rezultatele atestate în toate domeniile. Do-

resc să felicit echipele CNPF și KNF cu ocazia finalizării proiectului, dorind tuturor mari succese în viitor”.

Prezent la eveniment, vicepreședintele Parlamentului, Iurie Leancă, a notat că Legislativul a acordat în permanență o atenție sporită dezvoltării și funcționării sectorului financiar bancar și organelor lui de supraveghere. „Parlamentul Republicii Moldova a oferit CNPF tot sprijinul necesar pentru implementarea reușită a proiectului. Înțînd cont de perioada dificilă de acum doi ani prin care trecea sistemul bancar din Moldova, la fel ca și cel nebancar, astăzi pot să afirm că Proiectul Twining și-a atins obiectivele. Cu această ocazie vreau să felicit atât angajații CNPF, cât și partenerii”, a zis dl. Leancă. Oficialul a continuat: „În decurs de doi ani, relațiile dintre experții KNF și CNPF au evoluat de la unele pur profesioniste la cele profund prietenești, care necesită o firească continuitate. Îmi exprim speranța că această experiență va contribui la preluarea nu doar la nivel de instituție, ci și de țară, a „spiritului polonez” ce a condus la atingerea unor realizări remarcabile în economie și în sectorul financiar-bancar, la care râvnește țara noastră.”

În final, Iurie Leancă a adresat cuvinte de mulțumire oficialilor europeni pentru încrederea acordată, oferind posibilitatea de a implementa proiectul Twining la Comisia Națională a Pieței Financiare, partenerilor Autorității de Supraveghere Financiară (KNF) din Polonia și specialiștilor de la CNPF, datorită căror proiectul a devenit realitate.

Joanna Boico, prim Consilier al Ambasadei Republicii Polone în Republica Moldova, a declarat că e mândră că „Polonia a contribuit la implementarea Proiectului Twining la CNPF și vreau să mulțumesc conducerii Comisiei Naționale a Pieței Financiare în persoana dlor Valeriu Chițan, Iurie Filip și Veronica Cuhal pentru cooperarea fructuoasă cu partenerii de la KNF, ce a condus la finalizarea cu brio a Proiectului”. Dna Boico și-a exprimat certitudinea că colaborarea moldo-poloneză va continua și că țara sa este și în continuare disponibilă pentru a sprijini Republica Moldova în aspirațiile sale europene.

Prim-viceguvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, Vladimir Munteanu, adresând felicitări tuturor cu prilejul încheierii Proiectului, a constatat că-i sunt cunoscute sentimentele reprezentanților CNPF, deoarece acum o lună și BNM a finalizat un atare Proiect Twining al Uniunii Europene, astfel că datorită acestui fapt ambele entități și-au consolidat esențial capacitatele instituționale și organizaționale. În opinia domniei sale, „sistemul financiar este o componentă importantă a economiei unui stat, iar consolidarea și dezvoltarea capacitatei acestuia este foarte importantă pentru dezvoltarea durabilă a întregii economii. Astăzi sectorul financiar nebancar a devenit o forță concurențială, iar instrumentele oferite de proiectele în cauză plasează atât CNPF, cât și BNM într-o nouă dimensiune a sistemului financiar și anume cea a segmentului reglementării, a analizei macroprudențiale și a celei de evaluare a riscurilor de sistem”.

Făcând bilanțurile Proiectului Twining, Damian Jaworski, lider de proiect, Director de departament al KNF, și-a exprimat mulțumirea pentru faptul că partenerii din Moldova și Polonia, manifestând responsabilitate și perseverență, au contribuit în comun la finalizarea cu succes a Proiectului în cauză. Pe parcursul implementării Proiectului au fost convenite diverse modalități de realizare a activităților, accentul fiind pus pe transferul de know-how, pe experiență, pe lectii bazate pe bunele practici și pe acquis-ul UE privind supravegherea pieței financiare nebancare. Recomandările relevante, liniile directoare, rapoartele de re-

vizuire și documentele de lucru au fost elaborate și prezentate CNPF pentru a fi utilizate în scop de supraveghere. Pe parcursul celor doi ani de implementare a Proiectului Twining au fost dezbatute patru componente: consolidarea capacitaților operaționale și instituționale ale CNPF, piața de capital și organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), companiile de asigurări, asociațiile de economii și împrumut și fondurile de pensii. În total, componentelor în cauză le-au fost dedicate 61 de activități, la elucidarea subiectelor abordate fiind antrenați mai bine de 80 de experți, veniți de la KNF la Chișinău în misiuni pe termen scurt. De asemenea, au fost organizate 5 vizite de lucru ale specialiștilor CNPF la Autoritatea de Supraveghere Financiară din Polonia, ele fiind dedicate aspectelor practice aferente supravegherii piețelor financiare nebancare, mai cu seamă, supravegherii bazate pe riscuri a participanților pieței de capital și organismelor de plasament colectiv, supravegherii bazate pe riscuri a companiilor de asigurări, practicii de supraveghere a asociațiilor de economii și împrumut și a fondurilor de pensii.

Relevantă a fost luarea de cuvânt a vicepreședintelui CNPF, Nina Dosca, care s-a referit la rezultatele Proiectului Twining și perspectivele pentru Comisia Națională a Pieței Financiare și piața financiară nebancară. Domnia sa a constatat că „la capitolul realizărilor pot fi plasate expertiza actelor legislative și normative în vigoare privind coresponderea cu normele eurocomunitare și identificarea necesităților de modificare și completare a cadrului existent, evaluarea gradului de conformita-

te a cadrului legislativ și normativ actual la standardele UE, evaluarea/revizuirea procedurilor de supraveghere a participanților pieței și prezentarea recomandărilor de rigoare, prezentarea ghidurilor, metodologiilor și documentelor necesare pentru implementarea cadrului de supraveghere a participanților pieței, organizarea meselor rotunde, seminarelor și atelierelor de lucru, a vizitelor de studiu și elaborarea modelelor și recomandărilor privind dezvoltarea capacităților de comunicare cu publicul și mediatisarea activității CNPF”.

Sub aspect statistic, tabeloul bilanțurilor Proiectului Twining se prezintă în felul următor: o lege nouă elaborată și 6 legi revizuite, 9 acte normative noi elaborate și 25 acte normative revizuite, elaborate ghiduri și manuale privind inspecțiile on-site și off-site, privind proceduri de audit intern, privind evaluarea activelor companiilor, protecția consumatorului și educație finanțieră.

În concluzie, Nina Dosca a menționat că pentru viitor „CNPF își propune implementarea recomandărilor propuse în scopul obținerii unui cadru legal regulator aliniat la standardele europene, care ar permite o protecție adecvată a consumatorilor de servicii și activități de investiții pe de o parte și libertatea de a presta servicii pe de altă parte; elaborarea unei noi legislații în domeniul asigurărilor în conformitate cu Directiva UE Solvabilitate II și cele mai bune practici internaționale; aprobarea noii legi privind Fondul de garanție în asigurări pentru a asigura implementarea Directivei UE privind asigurarea de răspundere civilă auto pentru daune produse de autovehicule; implementarea unei scheme de garantare a depunerilor de economii ale membrilor AEI, inclusiv introducerea elementelor de stabilizare financiară și administrare specială; introducerea instrumentelor avansate de supraveghere bazate pe risc prin modificarea cadrului legal, aplicarea reglementărilor și politicilor interne, precum și alte acțiuni ce țin de activitatea tuturor componentelor pieței financiare nebancare, chezășie fiind abilitățile cele mai bune de elaborare a actelor legislative și normative, practica privind inspecțiile pe teren și analiza din oficiu; dezvoltarea și consolidarea capacitaților în domeniul TI și cele vizând comunicarea cu publicul și educația finanțieră, toate obținute gratuit Proiectului Twining, pentru care fapt suntem recunoscători partenerilor polonezi și oficialilor UE care au susținut și stimulat transpunerea în fapt a agendei Proiectului Twining la CNPF”.

Serviciul de presă al CNPF

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 7 iulie 2017 a avut loc ședința ordinată a Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

În cadrul ședinței, în Registrul de stat al valorilor mobiliare au fost înregistrate valorile mobiliare, conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni, ale Societății pe acțiuni Construcție și Montaj "ZIDCALTEN" în sumă de 1 200 000 lei, în număr de 120 000 acțiuni ordinare nominative cu VN de 10 lei din contul mijloacelor bănești.

Consiliul de administrație a decis să suspende operațiunile bancare la conturile curente și de depozit ale 4 organizații de microfinanțare, până la conformarea acestora cerințelor legislației, cu excepția operațiunilor de alimentare a conturilor respective și a decontărilor cu bugetul public național, informând Serviciul Fiscal de Stat și băncile comerciale privind restricțiile aplicate asociațiilor în cauză.

În scopul verificării respectării legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut, Consiliul de administrație a dispus inițierea controlului complex al activității AEI „RÂDOAIA” pentru perioada 01.08.2014 – 31.05.2017.

Urmare a examinării declarației prezentate, Consiliul de administrație a acordat Brokerului de Asigurare „BROKER EXPERT” SRL licență pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări pe termen nelimitat pe adresa: str. Veronica Micle 1/1, mun. Chișinău.

În urma examinării cererii depuse, Consiliul de administrație a acceptat reperfectarea licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „AXA BROKER” SRL eliberată pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări și reasigurări a brokerului, prin modificarea adresei juridice și incluzarea unei noi adrese de desfășurare a activității licențiate.

În același context, au fost reperfectate licențele Companiilor de Asigurări „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” SA, „GENERAL ASIGURARI” SA și „MOLDASIG” SA eliberate pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexelor la licențe cu includerea și excluderea unor adrese de desfășurare a activității licențiate.

Muncitorii moldoveni din Rusia, cei mai mari “învestitori” în Republica Moldova

Moldovenii care muncesc în străinătate continuă să trimită bani acasă, iar banii acoperă cea mai mare parte a cheltuielilor pentru moldovenii rămași acasă. Pe de altă parte asigură și fluxul de valută în țară. Deși banii migranților ar fi o sursă pentru investiții, aceștia sunt folosiți în mare parte pentru consum și circa 10% ajung în afaceri.

Conform provenienței geografice a transferurilor în favoarea persoanelor fizice, transferurile din UE au fost în creștere cu 11,4 la sută, comparativ cu primul trimestru 2016 și au înregistrat o pondere de 33,3 la sută, marcând o evoluție pozitivă cu tendință de accelerare a creșterii (+2,5 la sută în tr. I 2016/tr. I 2015 și +14,1 la sută în tr. I 2017/tr. I 2015). Transferurile din CSI s-au majorat cu 15,2 la sută, comparativ cu primul trimestru 2016, revenindu-le o pondere de 33,1 la sută. După evoluția negativă din 2016 (-28,7 la sută tr. I 2016/tr. I 2015), creșterea din trimestrul I 2017 se datorizează parțial efectului de bază din anul precedent, însă cu siguranță ea poate fi interpretată ca o tendință de stabilizare, înțând cont de încetinirea tempoului de micșorare a transferurilor din această zonă cu peste 10 puncte procentuale (-17,8 la sută tr. I 2017/tr. I 2015). Respectiv, transferurile din alte state compozitional au constituit 34,0 la sută în trimestrul I 2016 și 33,6 la sută în trimestrul I 2017, însă valorile au demonstrat, de asemenea, o creștere ce poate fi caracterizată ca stabilă, de 11,4 la sută față de trimestrul I 2016 (+10 la sută tr. I 2016/tr. I 2015)", potrivit datelor balanței de plăti a BNM.

În distribuția pe state a transferurilor în favoarea persoanelor fizice, Rusia continua să fie sursa principală de mijloace transferate, deținând ponderea de 31,8 la sută (80,13 mil. USD) din total, în creștere cu 15,3 la sută comparativ cu trimestrul I 2016, cu tendință de recuperare după evoluția negativă din 2015–2016. Alte surse importante de transferuri au fost: Israel – 18,6 la sută (46,88 mil. USD), în creștere accelerată; Italia – 12,9 la sută (32,49 mil. USD), în situație neschimbată esențial; SUA – 8,6 la sută (21,70 mil. USD), în scădere; Marea Britanie – 4,4 la sută (10,97 mil. USD), Germania – 4,1 la sută (10,42 mil. USD) și Franța – 2,5 la sută (6,26 mil. USD), toate trei în creștere stabilă; Turcia –

1,4 la sută (3,54 mil. USD), Spania – 1,1 la sută (2,82 mil. USD) și Irlanda – 1,1 la sută (2,74 mil. USD), toate trei în creștere lentă.

CELE MAI MULTE TRANSFERURI SUNT ÎN DOLARI

În structura pe valute a transferurilor din străinătate în favoarea persoanelor fizice, prin intermediul sistemelor de remitere de bani, transferurile în dolari SUA le-a revenit ponderea principală de 50,4 la sută, urmate de transferurile în euro – 40,3 la sută și de cele în ruble rusești – 9,3 la sută.

„Dolarul american a avut o pondere de 63,4 la sută din totalul intrărilor și 63,5 la sută din totalul ieșirilor. Față de trimestrul I 2016, ponderea tranzacțiilor în dolari SUA s-a majorat cu 2,8 puncte procentuale la intrări și 2,9 puncte procentuale la ieșiri. În operațiunile ce țin de comerțul cu bunuri și servicii, cele în dolari SUA au reprezentat 48,6 la sută din încasări și 51,9 la sută din plăți. Ponderea operațiunilor în euro a constituit 18,0 la sută la intrări și 17,7 la sută la ieșiri. Comparativ cu trimestrul I 2016, ponderea tranzacțiilor în euro s-a diminuat cu 0,1 puncte procentuale la intrări și 0,4 puncte procentuale la ieșiri. În fluxurile aferente comerțului cu bunuri și servicii, operațiunile în euro au deținut 44,4 la sută din încasări și 42,1 la sută din plăți”, potrivit datelor balanței de plăti a BNM.

Operațiunile în ruble rusești au avut o pondere de 2,0 la sută atât la intrări, cât și la ieșiri, înregistrând o diminuare nesemnificativă a ponderii față de trimestrul I 2016 (cu 0,1 puncte procentuale). În fluxurile aferente comerțului cu bunuri și servicii, operațiunile în ruble rusești au constituit 4,0 la sută din încasări și 4,7 la sută din plăți.

Fiecare moldovean care pleacă în străinătate trimite bani acasă de 2 sau maximum 4 ori pe an și speră să se întoarcă definitiv într-o perioadă

medie de 5,4 ani.

Totodată, cele mai recente date ale Biroului Național de Statistică, arată că din cheltuielile totale medii lunare, peste 60% reprezintă cheltuielile de consum. Transferurile bănești din afara țării rămân a fi o sursă importantă pentru bugetul gospodăriilor. În medie, acestea reprezintă 17,6% din total veniturilor, iar contribuția acestora este cu 0,8 puncte procentuale mai mică față de aceeași perioadă a anului precedent.

ÎN ȘASE ANI NUMĂRUL MOLDOVENILOR S-A PUTEA REDUCE CU 15 LA SUTĂ

În prezent, aproximativ 22 la sută din cetățenii Republicii Moldova muncesc peste hotarele țării. Moldova ocupă în acest top a șasea poziție, după Bosnia și Herțegovina, Albania, Macedonia, Portugalia și Muntenegru, conform, unui clasament publicat de publicația britanică Daily Mail. Republica Moldova este în top 10 țări care au cei mai mulți cetățeni plecați peste hotare.

„Europa de Est este afectată în mod deosebit de această tendință demografică, iar numărul locuitorilor ar putea scădea cu peste 15% în Bulgaria, Croația, Letonia, Lituania, Polonia, Republica Moldova, România, Serbia și Ucraina”.

Numărul moldovenilor care muncesc peste hotare, inclusiv sezonier, este estimat de Banca Mondială la 750-800 mii de persoane. Datele Biroului Național de Statistică arată că în anul 2015 erau declarate plecate peste hotare la muncă sau în căutarea unui loc de lucru 325,4 mii de persoane, dintre care 206,2 mii în Federația Rusă. Unele vocile susțin însă că în Rusia muncesc circa 600-700 mii de cetățeni moldoveni. Serviciul Federal de Migrăție din Federația Rusă susține că e vorba 500 mii, iar economistii afirmă că cifra celor care muncesc în Rusia este de 300-400 mii.

Victor URSU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

BEI: Sectorul privat poate spori competitivitatea Moldovei

Sectorul privat din Moldova poate să contribuie la sporirea competitivității țării prin producerea produselor și serviciilor de înaltă calitate, consideră șeful Departamentului pentru relații cu țările Parteneriatului Estic din cadrul Băncii Europene de Investiții (BEI), Heinz Olbers. În acest scop, BEI a lansat un nou sistem pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii din Moldova.

După cum transmite corespondentul INFOTAG de la eveniment, în cadrul prezentării schemei la Chișinău, Heinz Olbers a spus că aceasta este direcționată spre colaborarea cu antreprenorii din Moldova, pentru a soluționa problemele lor.

“Moldova are potențial și posibilitate de a pătrunde pe piața mondială, deoarece întreprinderile mici și mijlocii produc produse ecologice de calitate înaltă. În colaborare cu Fondul de Investiții în Vecinătate (FIV) al Uniunii Europene, ne propunem să acordăm sprijin financiar și tehnic pentru a crea condiții de lucru favorabile pentru antreprenori, deoarece anume sectorul privat aduce cele mai multe venituri în buget”, a spus el.

Potrivit lui, în Moldova BEI este, în special, concentrat asupra sectorului agricol și sferei IT, deoarece în aceste domenii există angajați cu înaltă calificare, care sunt în stare să aducă țara la un alt nivel de dezvoltare.

“Considerăm că specialiștii moldoveni elaborează proiecte inovative în domeniul IT și agricol, dar aceștia sunt limitați în resurse financiare și tehnologii pentru a le realiza. Din acest motiv, investițiile noastre sunt maxim direcționate spre dezvoltarea acestor sectoare cu scopul de a motiva colaboratorii să-și dezvolte activitatea la ei acasă. Contribuim nu doar cu ajutor material, ci și oferim consultații, treninguri, care vor fi conduse de experți europeni, pentru a spori calificarea angajaților. Colaboratorii motivați dezvoltă întreprinderile mai bine decât orice investiție”, consideră el.

Şeful delegației UE în Moldova, Pirkka Tapiola, a menționat că noua schemă de sprijin trebuie să reducă nivelul şomajului și să sporească creșterea economică.

“Politica de stat, la fel ca și Acordul de liber schimb RM-UE, vizează înălțarea obstacolelor pentru activitatea de întreprinzător. În țările europene, 99% din întreprinderi sunt susținute de stat și investitori, din acest motiv oamenii, simțindu-se protejați, sunt motivați să-și dezvolte activitatea pe care o practică în țara lor. Le doresc antreprenorilor și autorităților din Moldova aceleași aspirații, prin programe și noi oportunități pe care le oferim pentru dezvoltarea Moldovei. Programele sunt acordate pentru a îmbunătăți viața oamenilor și pentru a moderniza Moldova în conformitate cu standardele internaționale”, a spus el.

Şeful delegației UE consideră că “facilitarea activității antreprenorilor este cheia succesului statului”.

“Acordarea granturilor și ajutorului tehnic întreprinderilor va asigura activitatea lor legală, în special, angajatorii nu vor mai ascunde profitul, vor renunța la contabilitatea tenebră, iar acest lucru va avea un efect enorm asupra economiei. Schema de sprijin a întreprinderilor mici și mijlocii a fost elaborată anume cu acest scop”, a relatat Tapiola.

Reprezentantul BEI, Marion Hoenicke, a comunicat că în anul 2017 banca a acordat deja 697 de împrumuturi.

“Suma totală a împrumuturilor constituie 1,6 mil. USD. Acestea au fost acordate cu scopul de a dezvolta sectorul privat, protecția socială și adaptarea la schimbările climatice. Pentru eficiență energetică statul a cheltuit aproximativ 8% din suma totală, pentru modernizarea transportului public – 49% și doar 3% au fost acordate pentru sistemul de învățământ. Până la sfârșitul anului 2017 vor fi acordate încă 105 împrumuturi”, a menționat Marion Hoenicke.

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770

Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR: CAPITAL MARKET I.S.

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: Nina DOSCA,

Elena VASILACHE, Mihai DORUC,

Zoia TULBURE, Victor MARTINENCO.

REDACTOR-ŞEF:

Gheorghe TUROREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR-ŞEF ADJUNCT:

Lilia ALCAZĂ

Tel.: /373 22/ 220-513

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: ziari.com@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL

BC "Victoria Bank", SA, fil. 11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziua au fost utilizate stările agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ☐ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul de vedere al semnatului, care nu neapărat coincide

cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

Sergiu GAIBU: Ne aflăm la momentul potrivit pentru a dezvolta o piață unitară a valorilor mobiliare

Interviu oferit ziarului Capital Market de către expertul financiar Sergiu Gaibu

– Sunteți unul dintre coautorii studiului privind reforma pieței valorilor mobiliare de stat, realizat de Centrul Analitic Independent “Expert Grup”. Propuneți o liberalizare a pieței. În ce constă ea?

– Orice piață are o evoluție. La etapa incipientă, piața valorilor mobiliare de stat a fost corect să fie construită așa cum este. La momentul respectiv, însăși piața era prea puțin pregătită pentru a implementa cele mai moderne soluții.

Însă piața de capital din lume a evoluat. La momentul actual se fac multe modificări în modul de operare pe piețele de capital datorită progreselor tehnologice. Am dat exemplul SUA. La ei acest lucru este făcut deja de 12 ani. Există portal web guvernamental treasurydirect.gov, prin care orice cetățean al Statelor Unite poate să se înregistreze electronic și după aceea poate face subscrisie și plasa comenzi de procurare a hârtiilor de valoare de stat, iar în momentul când se fac licitațiile automat sunt înregistrate către persoana datată. După care, tot pe platforma respectivă, persoana dată poate să facă transferul acestor hârtii de valoare către alte persoane, fie în același sistem, fie în altul. Toate mecanismele de tranzacționare, ca să fie simple pentru om, sunt asigurate pe deplin. Adică ei pot provoca valori mobiliare atât direct de pe piață primară, cât și ulterior, le pot tranzacționa direct între părți sau transfera pe platforme terțe pe piață secundară.

Dacă noi tindem spre o economie de piață, și Guvernul, dar și societatea civilă, și businessul trebuie să aibă tendință de a implementa valorile unei piețe libere. Iar valorile unei piețe libere într-o economie dezvoltată presupune ca accesul la piață să fie asigurat cu minimum autorizări, minimum certificări sau în general să fie eliminate oricare certificări și autorizări acolo unde nu este nevoie de ele. La momentul actual în Moldova au dreptul să procure pe piață primară valori mobiliare doar băncile comerciale. Ar trebui să fie extins accesul la această piață a altor participanți profesioniști și chiar a cetățenilor, similar cu exemplul SUA.

– Dar oare nu oricine are dreptul să procure hârtii de valoare de stat? Cetățeni, investitori privați? Este adevărat prin intermediul băncilor, dar oricum au dreptul?

– Băncile au rolul de intermediar. Aceasta presupune că trebuie să vîi la bancă, să închei un contract cu aceasta. Există respectiv un comision. Dar trebuie să înțelegem că, în general, dacă vorbim de piața banilor, orice intermediar diminuă interesul față de acel instrument de finanțare. Doi. În epoca modernă ca să utilizezi un instrument, acesta trebuie să fie foarte accesibil. Accesarea trebuie să fie electronică. Dacă nu este electronică, interesul scade semnificativ. Tranzacționarea, la fel, trebuie să fie destul de simplă, apropiată de mecanismul efectuării unei plăti. La momentul actual fiecare tranzacție în parte trebuie să fie însoțită de o vizită la bancă și perfectare

de pachet de documente individual pe fiecare solicitare de achiziție VMS.

O altă problemă, care este mult mai importantă, e faptul că după ce cetățeanul achiziționează hârtii de valoare de stat, trebuie să aibă posibilitatea de tranzacționare, adică să le convertească ușor în bani fără penalitate sau pierdere a valorii inițial investite. Această caracteristică și determină lichiditatea pieței. La noi, piața valorilor mobiliare și în general piața de capital nu este lichidă. Pe piața de capital practic lipsesc tranzacțiile speculative, astfel este complicat de găsit un cumpărător care să achiziționeze la un preț suficient de just valorile mobiliare expuse. Dacă revenim nemijlocit la piața hârtiilor de valoare de stat, vânzarea trebuie să fie efectuată iarăși prin aceeași bancă. Iar bancă vine din nou cu discount-ul său. Deci, ai un cost inițial, după care ai un cost de vânzare, bancă având o poziție monopolistă din punct de vedere regulator, respectiv, instrumentul dat devine mult mai puțin concurențial și de interes pentru publicul larg.

Ca o piață să fie într-adevăr liberă, să funcționeze după principiile economiei de piață, aceasta trebuie să fie transparentă și să fie posibil de comercializat un instrument finanțier unui număr mare de participanți. Dacă condiția dată nu se realizează, atunci piața dată nu poate să fie lichidă. Ea nu este o piață efectiv liberă.

– Dar odată cu liberalizarea pieței nu apar unele riscuri?

– Din contra, în piețele dezvoltate, cu mulți participanți, rata la hârtiile de valoare de stat este cel mult echivalentă cu rata dobânzilor la depozite. Noi, din păcate, observăm, în special în crize, că costul hârtiilor de valoare de stat este cu mult mai mare.

– Chiar crește enorm...

– În anul 2015 decalajul a ajuns la 12 puncte procentuale, între depozite și hârtiile de valoare de stat. Acesta este un minus mare și pentru Ministerul Finanțelor. Noi estimăm costul suportat de stat în timpul ultimei crize la 600 milioane de lei. Estimativ, evident. Aceasta este, într-un fel, pierderea statului și a noastră în calitate de contribuabili de la faptul că piața nu este liberă și prețul nu se formează cu o participare mai largă.

Piața banilor, în general, trebuie

să fie o piață fluidă. și nu contează despre ce instrument este vorba, trebuie ușor de transferat banii dintr-un instrument în altul. Altfel spus, orice barieră impusă de reglementări diminuează fluidizarea banilor și denaturează costul acestora.

– În studiu propuneți ca hârtiile de valoare de stat să fie tranzacționate la Bursa de Valori. Cum vedeti acest lucru?

– În Statele Unite există valori mobiliare de stat cu scadență de 20 și 30 de ani, din care se finanțează proiecte de infrastructură. și, în general, în piețele moderne acest lucru este o normă. Dar, ca hârtiile de valoare de stat cu un termen de circulație mai mare de un an să devină interesante trebuie să existe o piață secundară puternică. Evident, nu trebuie de inventat nimic nou, toată lumea folosește piața de capital. Bursa de Valori ar fi acea piață pe care ar trebui să fie tranzacționate și hârtiile de valoare de stat. De ce? Pentru că orice investitor care pună banii într-un instrument finanțier, în special agentii economici, poate să aibă nevoie la un moment să-i convertească în mijloace bănești. Ele pot fi vândute pe piață secundară. Cu cât piața secundară este mai dezvoltată și mai lichidă, cu atât valoarea tranzacționării va fi mai justă și va asigura conservarea profitului investitorului. În cazul unui depozit bancar, dacă îl retragî înainte de termen, pierzi dobândă. În cazul unei piețe lichide cu HVS, de cele mai multe ori se găsește un alt investitor care este gata să le preia, cu minim “penalizare” a profitului deja realizat, preluând în continuare dobândă aferentă perioadei rămase. Si atunci acest instrument devine foarte interesant din punct de vedere a portofoliului investitional, cu posibilitate de convertire în mijloace bănești suficient de sigure și săstrare a profitului realizat pentru perioada expirată. Dar pentru aceasta trebuie să fie o piață secundară lichidă, cu mulți participanți, acces liber și tranzacționare simplă și rapidă. În general, o piață ideală este o piață fără intermediari în care cumpărătorul și vânzătorul se pot întâlni ușor și la fel de ușor pot face tranzacționarea.

– Acțiunile listate la Bursa de Valori sunt puțin solicitate. Ne-am putea aștepta că pentru valorile mobiliare de stat ar exista o cerere mai mare?

– În marea majoritate a economiilor lumii, piața de capital a început să se dezvolte începând cu dezvoltarea pieței hârtiilor de valoare de stat. Noi mizăm pe același lucru. Acum în economie sunt lichidități suficiente de multe. Există necesitatea de a plasa banii. Efectiv, la momentul actual un cetățean când are anumite economii, are două opțiuni: să plaseze banii la depozit sau să procure un imobil. Știm care este situația cu piața mobiliară, situația nu este prea stabilă, prețurile sunt în scădere. și în aceste condiții, al treilea instrument este mai mult decât binevenit. În afară de investitorii-persoane fizice, sunt agentii economici care au lichidități în anumite perioade și care ar dori să plaseze aceste mijloace în instrumente financiare. Sunt companiile de asigurări care la momentul actual își formează portofoliile în cea mai mare parte din depozite și imobile. Dar, iarăși, imobilul este greu de convertit în mijloace bănești. Hârtiile de valoare de stat reprezintă o opțiune foarte bună pentru astfel de companii în cazul în care există o piață secundară lichidă.

Un efect al acestei liberalizări, de care vorbim, ar fi crearea unei piețe secundare pe care pot fi emise ulterior, după ce capătă credibilitate, și alte instrumente cu risc mai înalt, care vor fi stimulate de un număr tot mai mare de participanți. Aceasta este un obiectiv suplimentar al studiului, de a porni piața de capital, deja vorbim de piața de capital privată și instrumentele financiare ale companiilor private.

– Cum prin această piață am putea mobiliza resurse pentru proiecte de infrastructură?

– Mai sus am explicitat că pentru ca să existe interes pentru HVS pe termen lung este necesară o piață liberă și lichidă. Doar în aceste condiții Ministerul Finanțelor va putea accesa fonduri pe termen lung la un preț rezonabil. La momentul actual finanțarea proiectelor investiționale pe termen lung de către stat se face preponderent în baza creditelor valutare accesate de la partenerii internaționali. Acest instrument ar fi o soluție bună pentru ca statul să poată credita în lei și în acest caz dispăre riscul valutar și, respectiv, pe termen mai lung.

Fără o piață secundară lichidă practic finanțarea pe termen lung pe piață locală este extrem de anevoieasă. Investitorii care să aștepte până la un termen de 5 ani, plasând banii în hârtii de valoare de stat, nu sunt sau sunt foarte puțini.

– Ce ar însemna piață unitară pentru care pledați?

– Acesta este un obiectiv pentru un termen mai îndelungat. Astă însemnă că toate instrumentele monetare în care pot plasa investitorii banii să fie tranzacționate pe o piață unică. Având în vedere faptul că Moldova este o țară foarte mică și numărul investitorilor relativ limitat, respectiv, ca o piață să devină lichidă, toți acești participanți trebuie să vină pe o singură piață și atunci vom avea un număr suficient de participanți, astfel încât fiecare din instrumentele financiare, fie că e vorba de hârtii de valoare de stat,

fie că e vorba de acțiuni, obligațiuni corporative și altele, toate să fie tranzacționate pe aceleași platforme care să fie interconectate, astfel ca mijloacele bănești să fie ușor fluidizate dintr-un instrument în altul. Scopul final e ca instrumentele financiare să fie ușor tranzacționate între toți participanții potențiali din Republica Moldova în funcție de interesul și preferințele investitorilor. Chiar dacă tehnici aceste piețe vor avea structura sa, investitorul trebuie să o percepă ca o piață unitară cu reguli similare unde poate accesa și tranzacționa orice instrument financiar.

– În cazul acesta intră în joc și un alt regulator, Comisia Națională a Pieței Financiare?

– În Republica Moldova avem toate precondițiile de a crea o piață unitară. S-a decis deja să fie constituit și se organizează Depozitarul Central, care va simplifica mult reînregistrarea proprietarului de valoare mobiliară. Platforma de menținere a proprietarului de valori mobiliare poate fi automatizată cu interfață externă deschisă. Oricare ar fi platforma de tranzacționare, toate vor fi interconectate la un singur registru, astfel același instrument fiind posibil de tranzacționat pe platforma preferată de investitor. Astă în același timp facilitează ca, din punct de vedere tehnic, să fie asigurată interconexiunea între piețe, un instrument tranzacționat pe piață primară ar fi imediat disponibil pe piață secundară. Doi, avem Mpay, care este dezvoltat de e-Guvernare și este un instrument național de plată pe deplin funcțional, care poate fi utilizat pentru operațiunile de plată și transfer de mijloace bănești pe piața de capital unitară. Existența acestor două componente importante ale pieței de capital fac implementarea pieței de capital libere și deschise mult mai simplă și cu un cost redus.

– Evident că se impun modificări a legislației și a cadrului normativ pentru a face aceste schimbări?

– Indiscutabil. Pentru ca participanții să acceseze direct piața trebuie să fie făcute modificări în legislație, astfel accesul direct al acestora să fie admis. Să nu existe nici o îngădare în această privință. Drepturile preferențiale, inclusiv pe piață primară trebuie să fie eliminate. Acest lucru ar putea fi efectuat gradual, dar nu văd impedimente ca acest lucru să fie efectuat de la bun început. Odată elaborat cadrul regulator liberalizat pe măsură ce se dezvoltă tehnicele se cupleză noi participanți la piață respectiv.

Al doilea moment critic, din puncte de vedere a prevederilor legale, este ca piața banilor să aibă același regim fiscal. La momentul actual există diferite regimuri fiscale. Regimul fiscal pentru orice fel de tranzacții pe piața de capital trebuie să fie identic. În prezent, având în vedere că piața de capital e abia la fază incipientă, ar trebui să fie aplicat un regim fiscal facilitat. Impozitul, de fapt, ar trebui să fie zero de la tranzacțiile cu valori mobiliare de orice tip.

A discutat Vlad BERCU

Proiectul PAC II, un instrument pentru a impulsiona dezvoltarea sectorului produselor electronice și mecanice din R. Moldova

Sectorul produselor electronice și mecanice deține o cotă importantă în volumul exporturilor țării noastre.

Totuși, există un potențial foarte mare care încă nu a fost valorificat. Pentru a reduce din acest handicap, proiectul PAC II oferă granturi orientate spre întărirea capacității de export a agenților economici, precum și suport autorităților în îmbunătățirea mediului de afaceri.

Un studiu realizat pentru Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exporturilor (MIE-PO) în 2015 relevă că în țara noastră cel mai mult sunt orientate spre export: industria produselor agricole, produsele alimentare și băuturile, textilele și îmbrăcăminte, produsele electronice și mecanice. Aceste industrii, în ansamblu, reprezintă mai mult de trei sferturi din totalul exporturilor din Moldova.

Fabricarea produselor electronice și mecanice deține o cotă de 15% din totalul exporturilor domestice. Această categorie include secțiunile „mașini și echipamente mecanice”, „instrumente și apărate optice, fotografice, cinematografice, de măsură, de control, de precizie, medicale sau chirurgicale” și „vehicule, aeronave, nave și echipamente auxiliare de transport”.

Din toate cele trei categorii, o creștere continuă a cantității exportate poate fi observată doar la instrumente de măsurare și control. În perioada 2010–2013, volumul exportat s-a triplat.

Produsul principal în exportul domestic din toată gama prezentată în această categorie sunt firele și cablurile izolate – 95% din toată categoria de utilaje și echipament electric sau 68% din volumul total de export domestic al secțiunii produse electronice și mecanice.

A doua cea mai mare categorie în exportul domestic reprezintă dispozitivele de măsurare care dețin o cotă de 14% din totalul exporturilor domestice. De asemenea, această categorie se bazează în principal pe un singur produs, conțoare de gaze, lichide sau de electricitate (75%).

A treia cea mai mare categorie de export domestic este cea a ma-

șinilor și cazanelor, care constituie 14% din total, produsul principal de export fiind pompele pentru lichide și echipamentele pentru pregătirea sau cultivarea solului.

Principalul avantaj competitiv al țării noastre pentru această industrie este prețul scăzut la producere. Prin urmare, devine posibilă atragerea noilor investitori – producători în Republica Moldova, care pot beneficia de o reducere a cheltuielilor. Spre deosebire de alte țări est-europene, costul unitar al forței de muncă în Moldova este stabil și în creștere lentă.

În sectorul produselor electronice și mecanice există peste 150 de IMM-uri, dar industria dată este dominată de circa 20 de întreprinderi mari.

Exporturile în sectorul mașini, apărate mecanice și electrice sunt orientate, în mare parte, spre piața României (82%), în timp ce Rusia și Ucraina dețin cote de 8% și, respectiv, 3%.

De remarcat că în primele cinci luni ale anului curent, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2016, se atestă o creștere a exporturilor de mărfuri din R. Moldova cu 14,6%. Totodată, exporturile de mașini și apărate electrice s-au majorat cu 26,9%. Aceste date denotă potențialul de creștere pentru acest sector al industriei.

GRANTURI PENTRU SPORIREA CAPACITĂȚII DE EXPORT

Proiectul PAC II, finanțat de Banca Mondială, are mai multe componente care au ca scop întărirea capacității de export a agenților economici, precum și îmbunătățirea mediului de afaceri.

Granturile în cadrul acestui proiect sunt oferite pentru servicii de consultanță, care au ca scop promovarea exporturilor. Suma maximă de care poate beneficia un agent economic este de 200 mii lei. Totodată, investiția proprie a agențului economic trebuie să nu fie mai mică de 50% din costul total al serviciilor de consultanță.

Valoarea totală a finanțării din acest proiect este de 3 milioane de dolari, care pot fi valorificate până în 2019.

În cadrul proiectelor de grant care deja au fost finanțate de PAC II, agenții economici au apelat cel mai des la servicii de marketing (41%), implementarea sistemelor informaționale și noi tehnologii (21%), îmbunătățirea procesului de producere (11%), îmbunătățirea gestionării afacerii (8%) și altele.

Studiile Băncii Mondiale indică că o rată mai rapidă de dezvoltare a întreprinderilor care apelează la servicii de consultanță în raport cu competitorii săi.

„Granturile acordate de Guvernul RM din finanțarea oferită de Banca Mondială intențesc creșterea nivelului de cunoștințe și capacitatei de export prin subvenționarea parțială a serviciilor de consultanță pentru dezvoltarea afacerii. Astfel, este impulsionată competitivitatea companiilor particulare, cât și creșterea economică de calitate în

general. Ideea de a susține campanii din cele patru sectoare ce generează partea leului din oferta de export, nu limitează însă accesul la finanțare a companiilor din alte sectoare. Si acestea pot primi finanțare dacă propun proiecte relevante”, susține directorul Unității de implementare a proiectului Ameliorarea Competitivității, Aureliu Căsian.

CUM AU FOST VALORIZATE GRANTURILE DIN PROIECTUL PAC II?

Fiecare întreprindere din sectorul produselor electronice și mecanice care a beneficiat de finanțarea neînrambursabilă din partea Proiectului PAC II și-a ales o strategie proprie de valorificare a grantului, pentru a obține rezultate cât mai bune.

Astfel, ÎM Elektromanufacturing SRL care se specializează în producerea componentelor electronice inductive, module și ansamblu electrice a realizat un sistem de control al înregistrărilor conform standardului SR ISO 16949: 2009, a îmbunătățit procesele din cadrul organizației și a dezvoltat cultura calității personalului. În plus, a fost elaborată o pagină web.

Cris SRL, care produce pompe centrifugale ermetice a decis să investească în modernizarea logoului existent, elaborarea brand-book-ului și broșurilor de prezentare a

companiei, precum și crearea unui site web în 3 limbi.

Compania Glasmet SRL, specializată în producerea și comercializarea construcțiilor din aluminiu, material compozit precum și a fațadelor contemporane energoeficiente, și-a propus să se lanseze pe piața UE. În acest sens a fost elaborat un brand, logo și slogan, care să fie atractive pentru țările din această regiune. Totodată, au fost create machete și un design pentru promovare. Agentul economic a mai stabilit o strategie și un buget de promovare pe rețelele de socializare și diverse canale de comunicare.

CART – CEDRU SRL, care promovează și vinde utilaje și tehnologii moderne pentru industria de panificație și patiserie, a elaborat un site și un brand-book. Pentru atragerea clienților a fost produs un spot video cu elemente grafice, a fost dezvoltat conceptul de master-class cu recomandări, ba chiar a fost realizat un studiu de fezabilitate pentru producătorii care livrează utilaje brutarilor din UE.

PLASTAL SRL este specializată în fabricarea articolelor din plastic pentru construcții, uși, ferestre din PVC, construcții, activând preponderent în nordul Moldovei. Pentru a-și extinde activitatea pe piața Ucrainei, României și, eventual, a altor țări din UE, compania și-a propus realizarea unui rebranding, să creeze look-book-uri pentru produsele existente, să elaboreze un studiu de piată pentru Ucraina, România și UE, inclusiv cu identificarea potențialilor parteneri și crearea a două site-uri, unul B2C și unul B2B.

Echipa proiectului PAC II invită și companiile din sectorul produselor electronice și mecanice, precum și alte domenii implicate în activitatea de export, să depună dosarul pentru a beneficia de un grant oferit de Guvernul Republicii Moldova din sursele oferite de Banca Mondială.

Parlamentul a adoptat în prima lectură Legea privind tichetele de masă

Președintele Parlamentului, Andrian Candu, unul dintre autori proiectului, a declarat că documentul prevede introducerea sistemului de tichete de masă, care este folosit în Europa de mai bine de 50 de ani, inclusiv în România.

Proiectul de lege privind tichetele de masă reglementează ordinea de eliberare și rambursare a costului tichetelor, statutul operatorilor, a angajatorului și întreprinderii de alimentare publică. Operatorul poate fi persoană juridică, care are licență pentru eliberarea și rambursarea costului tichetelor de masă, cu un capital social de cel puțin 10 mil. lei, deține personalul necesar, programe și aparate de eliberare a tichetelor etc.

Tichetele de masă vor fi eliberate de operator pe suport de hârtie sau în format electronic și vor avea un nivel înalt de protecție. Costul nominal al tichetului de masă pentru o zi de muncă va fi de 45 lei. Valoarea acestora va fi indexată anual, în caz de necesitate, în funcție de nivelul inflației. Valoarea nominală a tichetelor va reprezenta un venit de pe care nu vor fi percepute plăți sociale, pentru asigurare medicală și impozit pe venit. Tichetele vor fi folosite doar la întreprinderi de alimentare publică, care vor încheia contract de servicii cu operatorul care le-a emis și doar pentru procurarea produselor alimentare. Acestea nu vor putea fi folosite la procurarea ţigărilor și a băuturilor alcoolice și nu vor putea fi schimbate pe bani.

Potrivit proiectului, numărul tichetelor eliberate unei persoane trebuie să corespundă numărului de zile lucrătoare de aceasta. Sistemul de tichete ar putea fi introdus în Moldova din 2 ianuarie 2018, acestea fiind funcționale nu doar în sectorul privat, dar și în cel public.

Potrivit lui Candu, introducerea taloanelor pentru alimentație va permite acordarea unui ajutor suplimentar beneficiarilor fără micșorarea salariului. Deși proiectul a fost adoptat în prima lectură, unii deputați, inclusiv din Comisia pentru economie, buget și finanțe, au criticat documentul, subliniind că realizarea în practică a legii poate duce la implementarea unor scheme de evaziune fiscală, încălcarea concurenței etc.

Parlamentul a aprobat Codul de contravenții administrative, care stabilește ordinea funcționalității structurilor și organelor de administrare publică

O inițiativă legislativă în acest sens a unui grup de deputați a fost adoptată de Parlament în prima lectură. Potrivit modificărilor, Codul va reglementa eliberarea actelor administrative a organelor de stat, mecanisme de examinare a petițiilor parvenite de la cetățeni, precum și va cuprinde actele legislative, care în prezent stabilesc relațiile administrativ-juridice.

În premieră va fi reglementat refuzul în obținerea sau examinarea cererilor și se va impune obligația întocmirii dosarelor administrative. Va fi reglementată și procedura de anunțare în cadrul refuzului de intentare a dosarelor, va apărea posibilitatea de încheiere a acordului de reglementare între părți.

Proiectul Codului de contravenții administrative este format din trei părți. El stabilește soluții juridice și de reglementare a situațiilor juridice, asupra cărora indică jurisprudența administrativă. Scopul proiectului este explicarea precedentelor, conceptelor, etapelor de procedură administrativă pentru respectarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice și juridice prevăzute de lege, dar cu luarea în calcul a intereselor statului.

În Moldova va fi interzisă încadrarea în munci grele a femeilor însărcinate, a celor care au născut recent și a celor care alăptează

ACESTE sunt modificările la Codul Muncii, adoptate de Parlament în prima lectură. Potrivit documentului, se interzice munca femeilor însărcinate, a celor care au născut recent sau care alăptează în mine, precum și la oricare altă muncă ce presupune risc pentru sănătatea și securitatea acestora, în baza actelor aprobat de Guvern.

Modificările mai presupun că, în cazul în care se constată că condițiile de muncă pentru categoriile menționate sunt însotite de risc pentru sănătatea și securitatea lor, angajatorul este obligat să întreprindă măsuri pentru a schimba condițiile de muncă, să exclude factorii de risc asupra acestora. Dacă schimbarea condițiilor este imposibilă din motive obiective, atunci însărcinatelor, femeile care au născut recent sau care alăptează, trebuie să fie transferate la un alt post de muncă, pentru a evita factorii de risc.

În același timp, beneficiarele își vor păstra salariul mediu de la locul de muncă precedent. Mai mult, aceste femei trebuie să fie eliberate de turele de noapte, cu păstrarea salariului mediu de funcție. Până la soluționarea problemei transferării la un alt loc de muncă sau în cazul în care acest lucru este imposibil din motive obiective, cele trei categorii de femei vor fi eliberate de obligațiile de serviciu, cu păstrarea salariului mediu pentru perioada în care nu s-au prezentat la muncă.

Totodată, femeile care au copii de până la trei ani, în cazul în care nu-și pot exercita funcțiunile, sunt transferate la un alt post de muncă cu păstrarea salariului mediu de la locul de muncă precedent, până la împlinirea vîrstei de trei ani a copiilor.

Politica fiscală și vamală pentru 2018. Cu ce noutăți vine Ministerul Finanțelor?

Deja de o săptămână se află în atenția opiniei publice proiectul Politicii fiscale și vamale pentru 2018.

Ministerul Finanțelor a propus documentul spre consultări la sfârșitul lunii iunie.

Cu ce noutăți vine proiectul ce stabilește regulile de joc pentru oamenii de afaceri, dar și populație?

Noutatea cea bună, se pare, este că proiectul a fost făcut public la mijloc de an și are șansă mare să fie adoptat în termenele stabilite. Astfel, poate prima oară în ultimii cinci ani, vom intra într-un ciclu financiar cu o politică deja adoptată. Este adevarat că documentul mai are o perioadă lungă de parcurs: avizare la nivel de minister și departamente, aprobare în ședință de Guvern și examinare în Parlament, însă lucrurile s-au mișcat din loc.

În al doilea rând, pentru prima oară vor fi stabilite reguli de joc, de ordin fiscal și vamal, pe o perioadă de trei ani, 2018–2020, iar aceasta înseamnă stabilitate, claritate, previzibilitate și siguranță că peste un an ele nu vor fi schimbate, dar vor urma cursul actului legislativ.

Cele mai importante măsuri ce se regăsesc în proiectul de lege sunt:

- Armonizarea legislației fiscale în partea ce ține de TVA și accize la directivele Europene, în conformitate cu calendarul stabilit (redefinirea noțiunilor, locul prestării serviciilor etc.)
- Simplificarea modalității de calcul a uzurii (amortizării) în scopuri fiscale;
- Eliminarea treptată a facilităților fiscale și vamale acordate magazinelor cu activitate în regim duty-free;
- Simplificarea condițiilor de acordare a statutului de exportator, aprobat pentru agenții economici autohtoni care efectuează operațiuni de export.
- Perfecționarea impozitului pe avere prin extinderea bazei de aplicare a acestuia asupra altor componente ale averii și anume autoturismele cu o valoare mai mare de 1,5 milioane de lei.

Ministerul Finanțelor anunță că documentul are ca finalitate creșterea încasărilor fiscale, stabilirea regulilor clare de impozitare bazate pe echitate și simplitate fiscală, cât și asigurarea unei previzibilități a politicii și legislației fiscale care să stimuleze crearea unui mediu investițional atractiv în Republica Moldova.

La capitolul impozitul pe venit, se propune majorarea mărimii tranșelor de venit impozabile, precum și a mărimii scutirii anuale personale, scutirii anuale personale majore și scutirii anuale pentru persoanele întreținute. Acestea vor fi ajustate la rata inflației de 5 la sută, prognozată pentru 2018–2020.

Venitul anual impozabil al persoanelor fizice de până la 33 000 lei va fi impozitat în 2018 la o cotă de 7 la sută, față de 31 140 lei în prezent, iar pe venitul impozabil ce depășește 33 000 de lei va fi aplicată o cotă de 18 la sută. Proiectul de lege stipulează creșterea scutirii personale pentru persoanele fizice de la 10 620 lei la 11 280 lei. Persoanele juridice vor achita un impozit de 12 la sută, iar gospodăriile de fermier de 7 la sută.

La fel, politica bugetar-fiscală pentru 2018 prevede excluderea din categoria subiecților impunerii în regimul fiscal aplicat în cazul întreprinderilor mici și mijlocii a agenților economici la care ponderea venitului pentru anul precedent din prestarea de servicii de management sau de

consultanță este mai mare de 70% pentru perioada fiscală precedentă din total venituri. Astfel, această categorie de agenți economici urmează să achite impozitul pe venit conform normelor general stabilite. Măsura are drept scop prevenirea cazurilor de optimizare fiscală în partea ce ține de impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător.

O altă propunere se referă la majorarea impozitului pe venitul persoanelor fizice, de la 3% la 5%, obținut din livrarea producției agricole către agenții economici.

Potrivit proiectului, cota accizei la băuturi alcoolice, articole de bijuterie sau de giuvaiererie va fi ajustată la rata inflației prognozată pentru anul 2018. Cotele vor fi stabilite pentru o perioadă de 3 ani. În vederea asigurării atingerii minimului cotei accizei la produsele din tutun pre-văzut de directivele UE, se propune majorarea până în anul 2020 a cotei ad-valorem de la 12% până la 13%, și cotei fixe de la 360 lei până la 540 lei pentru 1000 de țigarete. Ministerul Finanțelor propune să fie stabilită pentru 2018 o acciză de 12 la sută plus 410 lei. Se planifică majorarea pe etape a accizelor la țigările cu filtru și fără filtru în următorii ani, ca până în 2025 acciza să constituie cel puțin 90 de euro pentru 1000 de țigări, indiferent de prețul mediu cu amănuntul.

Tinând cont de faptul că pe piață cresc vânzările de țigări fără filtru, proiectul prevede modificarea formulei calculării accizei la țigările fără filtru din contul introducerii părții ei ad valorem. Astfel, dacă în anul 2017 acciza la țigările fără filtru este de 120 de lei pentru o mie de bucăți, apoi în anul 2018 acciza la aceste țigări va ajunge la nivelul de 350 de lei + 3% pentru o mie de bucăți, în anul 2019 – 460 de lei + 6% pentru o mie de bucăți.

Astfel, țigările în Republica Moldova vor continua să se scumpescă. O veste proastă pentru fumători, dar și o descurajare pentru a-i determina să se lase de fumat.

Potrivit documentului, acciza la motorină va fi majorată de la 1926 de lei până la 2092 de lei pentru o tonă, iar acciza la păcură va fi menținută la nivelul de 409 lei pentru o tonă.

Se propune perfectionarea impozitului pe avere prin extinderea bazei de aplicare a acestuia asupra altor componente ale averii, ceea ce va permite statului să focuseze aplicarea impozitului pe avere pe

persoanele care dețin averi nu doar sub formă de bunuri imobiliare, dar și sub formă unor bunuri mobile, în cazul dat autoturisme cu o valoare mai mare de 1,5 milioane de lei.

Ministerul Finanțelor propune să fie exclusă suprafața în mărime de 120 metri pătrați ca și criteriu de determinare a subiectului impozabil a averii. Accentul va fi pus pe valoarea averii persoanelor.

Anularea facilităților fiscale și vamale pentru magazinele ce activează în regim duty-free aflate pe teritoriul țării sau la intrarea în țară (Aeroport, Leușeni, Criva, Chișinău) se va face de la 1 iulie 2018, până la expirarea licenței care este valabilă la data intrării în vigoare a legii. Proiectul mai prevede anularea, la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, a facilităților fiscale și vamale pentru magazinele ce activează în regim duty-free către ieșirea din țară la punctele internaționale de trecere a frontierei de stat, precum și cele aflate în regiunea transnistreană pentru care nu este implementat un mecanism care să asigure că marfa este comercializată persoanelor care ies din țară.

În vederea promovării exporturilor, se propune simplificarea condițiilor de acordare a statutului de exportator probat prin reducerea termenului de derulare a tranzacțiilor de export de la 3 ani la 1 an, efectuarea exporturilor de mărfuri originare din Republica Moldova în mod frecvent și regulat, dar cel puțin 5 exporturi de mărfuri originare din Republica Moldova în 3 luni calendaristice consecutive, precum și neobligativitatea de a avea lipsa datoriilor față de bugetul public național.

Potrivit proiectului, bunurile aflate în bagajele personale ale călătorilor care vin dintr-o țară străină sunt scutite de TVA la import, cu condiția ca acestea să nu fie introduse în scopuri comerciale și valoarea acestora să nu depășească 300 euro de persoană. În cazul călătorilor care folosesc transportul aerian și al celor care folosesc transportul maritim, pragul finanțier pentru bunurile aflate în bagajele personale ale călătorilor este de 430 euro.

Președintele Comisiei parlamentare pentru economie, buget și finanțe, Ștefan Creangă, a declarat presei că

examinarea politicilor bugetar-fiscale pentru anul 2018 va avea loc în luna octombrie. El a mai spus că documentul se află „pe ultima sută de metri”.

Vlad BERCU

Aeroportul Mărculești a fost trecut în gestiunea Ministerului Economiei

Întreprinderea de stat "Aeroportul Internațional Mărculești", aflată în administrarea Ministerului Apărării, a fost trecută în gestiunea Ministerului Economiei. O hotărâre în acest sens a fost aprobată de Guvern în ședința de luni.

Potrivit agenției INFOTAG, în nota informativă a proiectului de hotărâre se menționează că, în povida măsurilor întreprinse, pe parcursul ultimilor ani, activitatea întreprinderii se înrăutățește în mod constant. În anul 2015, întreprinderea a înregistrat pierderi de peste 21 de milioane de lei, iar veniturile din vânzări s-au redus de la 39 mil. lei în 2014 la 7,5 mil. lei în 2015.

Vicepremierul, ministrul Economiei, Octavian Calmîc, a promis să desfășoare un audit la întreprindere, după care să delimitizeze funcțiile aeroportului și cele ale zonei economice libere, pentru organizarea eficientă a activității acestora și pentru obținerea veniturilor.

Aeroportul Internațional Mărculești a fost fondat în anul 2004, în baza unității militare din Mărculești și dispune de o infrastructură complexă pe o suprafață de 265,2 ha. În 2008, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat Legea cu privire la Aeroportul Internațional Liber "Mărculești", ce prevede crearea unei zone economice libere, în baza infrastructurii și teritoriului aeroportului, precum și un regim vamal și fiscal preferențial, în vederea asigurării unui climat investițional favorabil pentru atragerea investitorilor și realizarea proiectelor economice.

În octombrie 2010, în cadrul proiectului TRACECA (Coridorul de transport Europa-Caucaz-Asia), la Bruxelles a fost prezentat un plan de afaceri privind crearea la Mărculești a unui centru internațional de logistică, cu investiții totale de 16,7 mil. euro. Din aceste mijloace urma să fie asigurată iluminarea aeroportului, pentru ca acesta să poată primi avioanele și pe timp de noapte, să fie reparată pista de decolare, amenajat teritoriul aeroportului, să fie procurate 10 avioane noi și deschisă o școală pentru pregătirea pilotilor.

Totodată, se preconiza ca la Mărculești să fie creat un aeroport de rezervă, care să poată primi aeronavele în caz de condiții meteorologice nefavorabile la Chișinău, ca să nu fie nevoie să aterizeze în România (Iași, București) sau Ucraina (Odessa), ca în prezent.

Aeroportul, amplasat în apropiere de Bălți, funcționează din anul 1957 în calitate de aerodrom militar de prima clasă.

Activitatea întreprinderilor de stat și municipale va fi reglementată de o nouă lege

Activitatea întreprinderilor de stat și municipale va fi reglementată de o nouă lege, ce urmărește eficientizarea acestora. Potrivit agenției INFOTAG, un proiect de lege în acest sens a fost aprobat la ședința de luni a Guvernului.

Documentul reglementează particularitățile fondării, funcționării și închetării activității întreprinderilor de stat și municipale, modul de administrare a bunurilor transmise acestora, procedura de reorganizare sau dizolvare, componenta, atribuțiile și răspunderea organelor de conducere, tranzacțiile cu conflict de interes și modul de dezvăluire a informației de către întreprinderile vizate.

Printre noutățile proiectului se numără fixarea unui plafon de minimum 5000 lei pentru capitalul social al întreprinderilor. De asemenea, se propune stabilirea unui regim juridic special, cu înregistrare distinctă în evidența contabilă, pentru bunurile publice și cele cu destinație socială, astfel încât acestea să nu poată fi înstrăinate.

În ceea ce privește conducerea întreprinderilor de stat/municipale, vor fi extinse atribuțiile consiliului de administrație. Astfel, organul va determina indicatorii de performanță ai întreprinderii și criteriile de evaluare, va aproba planul de afaceri și va monitoriza executarea acestuia, va supraveghea derularea situațiilor litigioase, va aproba Regulamentul privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor, precum și va selecta prin concurs administratorul.

Totodată, vor fi suplinite atribuțiile fondatorilor și ale administratorilor întreprinderilor de stat/municipale. În particular, fondatorul urmează să autorizeze achiziționarea bunurilor ale căror valoare constituie peste 25% din valoarea activelor nete sau depășește suma de 400 mii de lei.

O altă propunere se referă la instituirea comisiilor de cenzori, care vor exercita semestrial controlul activității economico-financiare a întreprinderii, inclusiv al procedurilor de achiziție.

Documentul include și prevederi privind dizolvarea benevolă a întreprinderilor de stat/municipale, în condiții în care, în prezent, circa 320 de întreprinderi de stat nu activează și urmează să fie licitate. În același timp, se propune stabilirea unui termen-limită de doi ani pentru reorganizarea întreprinderilor de stat/municipale în societăți pe acțiuni.

În anul 2016, autoritățile publice locale administrează 550 de întreprinderi municipale, iar autoritățile publice centrale – 250 de întreprinderi de stat.

Achitarea cu reducere a impozitului pentru bunurile imobiliare a adus la buget 315,5 mil. lei

Circa 75% din populația țării au achitat impozitul pe bunurile imobiliare, pentru persoanele fizice, beneficiind de o reducere de 15% până la sfârșit de iunie.

Surse din cadrul Serviciului Fiscal de Stat (SFS) au relatat pentru INFOTAG că la bugetul public național au fost acumulate 315,5 mil. lei (16,6 mil. USD) din planul stabilit pentru anul 2017 de 426,2 mil. lei.

Proprietarii de imobile care au achitat integral impozitul menționat până la finele lunii iunie au beneficiat de reducere de 15% din suma impozitului calculat.

SFS anunță contribuabilii care nu au profitat de reducere că sunt obligați să achite impozitul pentru bunurile imobiliare și/sau impozitul funciar în părți egale, nu mai târziu de 15 august și 15 octombrie anul curent.

Persoanele care nu vor achita în termen impozitul pe bunurile imobiliare, vor achita penalitate pentru fiecare zi de întârziere de 0,0384% din suma impozitului neachitat.

Impozitul poate fi achitat la oficile poștale sau la filialele băncilor, precum și prin intermediul www.mpay.gov.md.

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitentilor din Republica Moldova, pe piața reglementată sau MTF (Perioada 3-7 iulie 2017)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
Piața reglementată									
06.07.17 13:01	MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	48,00	1674	80352,00	Vinzare Cumparare	25000091	0,01	10,00
07.07.17 10:06	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1100,00	65	71500,00	LICITATIE CU STRIGARE PACHET UNI	1037634	0,01	200,00
Total				1739	151852,00				

Poziții deschise pe piața reglementată și MTF la data de 12.07.2017

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
Piața reglementată				
MD14MOSI1005	SA "MOLDASIG"	0,00	425,17	59855,00
MD14MOSI1005	SA "MOLDASIG"	0,00	425,17	390245,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	14,79	3866669,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	54,00	1100,00	0,00
MD14ENER1001	BC "ENERGBANK" SA	0,00	90,00	6307,00
MD14EURB1005	BC "EUROCREDITBANK"	0,00	13,50	132908,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale"	0,00	120,00	459,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale"	0,00	250,00	10000,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale"	500,00	55,00	0,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	64,22	1317,00
MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	0,00	48,00	28212,00
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)				
MD14CEPU1006	SA "CEREALE-PRUT"	0,00	12,80	51,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	20,00	18,00	0,00
MD14GERE1000	SA "FABRICA DE VINURI SANGEREI"	0,00	11,20	8351,00
MD14TERM1005	SA "TERMOTRANSAUTO"	0,00	1,30	3400,00
MD14VITR1000	SA "VINIA TRAIAN"	200,00	50,00	0,00

În Moldova muncitorii vor avea dreptul la informare deplină și veridică privind situația de la întreprinderi și veridică privind situația de la întreprinderi

În Moldova muncitorii vor avea dreptul la informare deplină și veridică privind situația de la întreprinderi și condițiile de activitate, până la angajarea în câmpul muncii sau trecerea la o altă funcție. Acestea sunt prevederile modificărilor la Codul Muncii, care au fost adoptate de Parlament în prima lectură.

Potrivit modificărilor propuse, angajații vor avea dreptul la informații și consultări privind situația economică, protejarea sănătății și securității muncii, precum și pe alte subiecte care țin de funcționalitatea întreprinderii, în conformitate cu prevederile Codului Muncii.

În același timp, este stabilit că pentru asigurarea drepturilor angajaților la participarea în administrarea întreprinderii, angajatorul este obligat să informeze angajații și să se consulte cu ei pe marginea subiectelor care vizează munca lor la întreprindere. Obligația de informare ține de dezvoltarea întreprinderii; situația economică a acesteia; schimbările structurale, în special cele care pun în pericol locurile de muncă; deciziile care pot duce la modificări semnificative în organizarea muncii sau a relațiilor contractuale, inclusiv cele ce țin de demisii în masă sau schimbarea proprietarului întreprinderii; subiecte ce țin de sănătatea și securitatea în muncă, inclusiv toate schimbările care țin de implementare noilor tehnologii, alegerea utilizajului și a mijloacelor de protecție; instruirea angajaților în domeniul securității muncii etc.

Informarea trebuie să aibă loc în formă scrisă, în termeni rezonabili, care le va permite angajaților să se pregătească, în caz de necesitate, pentru consultări. Informarea trebuie să fie făcută de fiecare dată când apar astfel de circumstanțe, precum și periodic, în intervale prevăzute de contractul colectiv de muncă. Informarea periodică trebuie să fie asigurată nu mai puțin de o dată pe an. În cazul în care sunt planificate anumite măsuri ce vizează angajații, informarea are loc în cel mult 30 de zile calendaristice până la punerea în vigoare a acestor măsuri. În cazul lichidării întreprinderii sau reducerii numărului de personal, angajații trebuie să fie informați cu cel puțin 30 de zile calendaristice până la lansarea procedurii.

Dacă la întreprindere nu există sindicat, atunci informarea are loc prin anunțuri publice, plasate pe standuri speciale în incinta întreprinderii, precum și prin intermediul paginilor web sau mesajelor electronice.

Codul Muncii a fost suplinit cu un nou articol care reglementează notiunea de "staționare"

Modificările la Codul Muncii au fost adoptate de Parlament în prima lectură. Sub notiunea de "staționare" se subînțelege incapacitatea temporară a întreprinderii, a structurilor acestora, a angajaților de a continua procesul de muncă.

Staționarea poate avea loc din diferite cauze, care nu depind de angajator și angajat; din vina angajatorului sau din vina angajaților. Remunerarea staționării, care nu depinde de angajator sau angajat, cu excepția perioadei de staționare tehnică, se face în mărime de cel puțin 2/3 din salariul de bază, stabilit pentru angajat, dar nu mai puțin de un salariu minim de bază pe unitate de timp stabilit.

În cazul staționării din cauza angajatorului, cu excepția perioadei de staționare tehnică, angajatorul este obligat să restituie angajatului tot salariul pierdut. În același timp, angajatul vinovat de staționare, nu va fi remunerat. Ordinea de înregistrare a staționării și a mărimii remunerării va fi stabilită, după circumstanțe, prin contractul colectiv sau individual de muncă, sau printr-un regulament intern.

În Moldova vor fi apărate drepturile și interesele angajaților în cazul reorganizării întreprinderii, reprofilarea acesteia sau schimbarea proprietarului

Acestea sunt prevederile noului Cod al Muncii adoptat în prima lectură de Parlament. Documentul include un nou articol, care ține de garanții în cazul reorganizării întreprinderii, reprofilării acesteia sau schimbării proprietarului.

În astfel de cazuri, cesorul preia toate drepturile și obligațiunile reieșite din contractul colectiv și individual de muncă.

Schimbările la întreprindere nu sunt un motiv pentru anularea contractului individual de muncă. În același timp, în astfel de cazuri concedierea angajaților poate avea loc în urma reducerii de personal al întreprinderii.

Este prevăzut că în cazul reorganizării întreprinderii, reprofilării sau schimbării proprietarului, trebuie să fie respectat dreptul angajatului la informare și consultare. Lucrătorii trebuie să fie anunțați despre schimbări cu cel puțin 30 de zile calendaristice până la începutul procedurii. Acestora trebuie să le fie explicate motivele reorganizării, reprofilării sau schimbării proprietarului; consecințele juridice, economice și sociale ale schimbărilor; măsurile planificate în raport cu angajații. În cazul în care întreprinderea nu are un sindicat sau un reprezentant ales, informația trebuie să fie adusă la cunoștința angajaților prin intermediul anunțurilor publice în cadrul întreprinderii, prin intermediul anunțurilor electronice sau publicată pe pagina web a întreprinderii. În cazul în care cesorul intenționează să facă anumite schimbări în raport cu subalternii săi, acestea urmează să fie discutate cu reprezentanții lucrătorilor.

În Codul Muncii al Moldovei va fi inclus un nou articol, care ține de garanții pentru angajații cu un program redus de muncă

Modificările la Codul Muncii au fost adoptate de Parlament în prima lectură. În noul articol se spune că nu se acceptă o abordare discriminatorie față de angajații cu program redus de muncă în comparație cu cei care au un program deplin.

Activitatea în condițiile unui program redus de muncă nu atrage după sine limitări în drepturile angajatului, care țin de excluderea stagiu de muncă, stagiu de asigurare (cu excepția cazurilor prevăzute de lege), a concediului plătit sau a altor drepturi de muncă.

Totodată, angajatorul trebuie să întreprindă măsuri pentru ușurarea accesului la muncă în condițiile unui program redus la toate nivelele întreprinderii, inclusiv a funcțiilor calificate și de conducere, trebuie să asigure accesul angajatului cu un program redus de muncă la instruirea profesională; trebuie să ia în considerare cererea angajatului privind transferarea de la un program deplin de muncă, la unul redus sau invers etc.

**Вниманию акционеров
КБ “Moldindconbank” А.О.**

ИЗВЕЩЕНИЕ

о повторном созыве очередного годового Общего собрания акционеров КБ “Moldindconbank” А. О.

УВАЖАЕМЫЙ АКЦИОНЕР,

Доводим до Вашего сведения, что в соответствии с п. 6.1. Устава КБ “Moldindconbank” А.О., на основании решения Совета банка от 07.07.2017 г., на 18.08.2017 г. повторно созвано очередное годовое Общее собрание акционеров КБ “Moldindconbank” А.О.

Форма проведения Собрания – заочная. Собрание, созванное повторно, будет проведено 18.08.2017 г., в 11:00 часов, по юридическому адресу банка: мун. Кишинэу, ул. Арменяскэ, 38.

**ПОВЕСТКА ДНЯ ОЧЕРЕДНОГО ГОДОВОГО
ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ
БАНКА, СОЗВАННОГО ПОВТОРНО:**

- О годовом финансовом отчете банка за 2016 год.
- О годовом отчете Совета банка за 2016 год.
- О годовом отчете Ревизионной комиссии банка за 2016 год.
- Об утверждении аудиторского общества для осуществления очередного обязательного аудита в 2017 году и об установлении размера оплаты его услуг.
- Об исполнении решений НБМ №№278, 279 от 20 октября 2016 г., требований по поддержанию финансового положения банка.
- О выплате дивидендов за 2016 год.

Список акционеров, имеющих право на участие в очередном годовом Общем собрании акционеров банка, созванном повторно, проводимом в заочной форме, составлен по состоянию на 18.05.2017 г., с изменениями, внесенными после даты составления списка, но не позднее, чем за 3 дня до даты проведения очередного годового Общего собрания акционеров созванном повторно.

Акционеры могут ознакомиться с материалами к повестке дня очередного годового Общего собрания акционеров КБ “Moldindconbank” А.О., созванного повторно, проводимого в заочной форме, начиная с 08.08.2017 г. (в рабочие дни), с 10:00 до 16:00 часов, по юридическому адресу банка: мун. Кишинэу, ул. Арменяскэ, 38.

Бюллетень для голосования должен быть заполнен и представлен в центральный офис банка по адресу: мун. Кишинэу, ул. Арменяскэ, 38, не позднее 18.08.2017 г., 11:00 часов включительно. Информация о порядке заполнения бюллетеня для голосования содержится в тексте бюллетеня.

Результаты голосования на очередном годовом Общем собрании акционеров, созванном повторно, проводимом в заочной форме, будут доведены до сведения акционеров банка путем публикации информационного сообщения в периодических изданиях „Capital Market” и „Moldova Suverană” и на веб-странице банка в срок, установленный действующим законодательством.

**Правление
КБ “Moldindconbank” А.О.**

**În atenția acționarilor
BC “Moldindconbank” S.A.**

AVIZ

de convocare repetată a Adunării generale ordinare anuale a acționarilor BC “Moldindconbank” S.A.

STIMATE ACȚIONAR,

Vă aducem la cunoștință că, în conformitate cu pct. 6.1. din Statutul BC “Moldindconbank” S.A., în temeiul deciziei Consiliului băncii din 07.07.2017, pentru data de 18.08.2017 este convocată repetată Adunarea generală ordinară anuală a acționarilor BC “Moldindconbank” S.A. Forma de ținere a Adunării – prin corespondență. Adunarea convocată repetată se va ține la data de 18.08.2017, orele 11:00, la sediul băncii pe adresa: mun. Chișinău, str. Armenească, 38.

**ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII GENERALE
ORDINARE ANUALE A ACȚIONARILOR
BĂNCII, CONVOCATE REPETAT:**

- Cu privire la darea de seamă financiară anuală a băncii pentru anul 2016.
- Cu privire la darea de seamă anuală a Consiliului băncii pentru anul 2016.
- Cu privire la darea de seamă anuală a Comisiei de cenzori a băncii pentru anul 2016.
- Cu privire la confirmarea societății de audit pentru efectuarea auditului obligatoriu ordinat în anul 2017 și stabilirea cantumului retribuției serviciilor acestia.
- Despre îndeplinirea hotărârilor nr. nr. 278, 279 a BNM din 20 octombrie 2016, cerințelor în vederea menținerii poziției financiare a băncii.
- Despre plata dividendelor pentru anul 2016.

Lista acționarilor care au dreptul să participe la Adunarea generală ordinară anuală prin corespondență a acționarilor băncii, convocată repetată, este întocmită conform situației din 18.05.2017, cu modificările operate după data întocmirii listei, dar nu mai târziu decât cu 3 zile până la data ținerii Adunării generale ordinare anuale a acționarilor, convocate repetat.

Acționarii pot lua cunoștință de materialele cu privire la ordinea de zi a Adunării generale ordinare anuale prin corespondență a acționarilor BC “Moldindconbank” S.A., convocate repetat, începând cu 08.08.2017 (în zilele de lucru), de la ora 10:00 până la ora 16:00, la sediul băncii pe adresa: mun. Chișinău, str. Armenească, 38.

Buletinul de vot urmează a fi completat și prezentat la oficial central al băncii pe adresa: mun. Chișinău, str. Armenească, 38, nu mai târziu de 18.08.2017, ora 11:00 inclusiv. Informația privind modul de completare a buletinului de vot este cuprinsă în textul buletinului.

Rezultatul votului la Adunarea generală ordinară anuală prin corespondență, convocată repetat, va fi adus la cunoștința acționarilor băncii prin publicarea unui comunicat informativ în edițiile periodice „Capital Market” și „Moldova Suverană” și pe pagina web a băncii, în termenul stabilit de legislația în vigoare.

**Comitetul de conducere
al BC “Moldindconbank” S.A.**

S.A.R. “MOLDCARGO” S.A.

Comunicat informativ privind hotărârile adoptate de Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor S.A.R. “MOLDCARGO” S.A., desfășurată la data de 30 iunie 2017 pe adresa: mun. Chișinău, str. Vlad Tepeș, 1. Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor s-a desfășurat cu prezența acționarilor. Au participat 16 acționari, deținători a 75 acțiuni cu drept de vot emise de societate. Cvorul întrunit la adunare a constituit 75% din numărul total de acțiuni emise de Societate.

**ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ
A ACȚIONARILOR A ADOPTAT
URMĂTOARELE HOTĂRÂRI:**

- Aprobarea darea de seamă a Societății pentru anul 2016.
- Aprobarea Raportul Financiar al Societății pentru anul 2016.
- Aprobarea darea de seamă privind activitatea Comisiei de Cenzori în anul 2016 și avizul organizației de audit referitor raportului financiar al Societății pentru anul 2016.
- Aprobarea darea de seamă privind activitatea Consiliului Societății pentru anul 2016.
- A repartizarea profitului net, înregistrat în exercițiul financiar 2016, pentru acoperirea pierderilor perioadelor precedente.
- Aprobarea societatea de audit pentru anul 2017 „First Audit Internațional” SA și stabilirea cuantumului retribuției serviciilor acesteia.
- Alege dna Curmei Victoria în calitate de membru al Comisiei de Cenzori pe un termen de 3 ani.
- Aprobarea Codul de guvernanță corporativă.
- Autentificarea semnăturilor Președintelui și Secretarului Adunării, care vor semna procesul-verbal al Adunării Generale Ordinare a acționarilor S.A.R. “MOLDCARGO” S.A. să fie efectuată de către Comisia de Cenzori.

**ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR
C.A. „ASTERRA GRUP” S.A.**

Organul executiv C.A. „ASTERRA GRUP” S.A. în persoana directorului general A. Bantaș, acționând în baza Statutului, prin prezența convoacă adunarea generală anuală a acționarilor C.A. „ASTERRA GRUP” S.A. cu prezență care va avea loc pe data de 20 august 2017, ora 9:00, RM, mun. Chișinău, str. București, 81.

**ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII GENERALE
VA FI URMĂTOARE:**

- Cu privire la examinarea și aprobarea dării de seamă a organului executiv și a raportului financiar pentru 2016.
- Cu privire la aprobaarea dării de seamă anuale a comisiei de cenzori.
- Cu privire la raportul companiei de audit privind activitatea societății.
- Cu privire la aprobaarea distribuirii profitului (acoperirii pierderilor) pentru anul 2016 și aprobaarea normativelor de repartizare a profitului societății pentru anul 2017.
- Cu privire la aprobaarea direcțiilor prioritare ale activității societății.
- Cu privire la autentificarea semnăturilor pe procesul-verbal al adunării generale.

Lista acționarilor cu dreptul de a participa la adunarea generală întocmită la 11 iulie 2017.

Cu materialele chestiunilor incluse în ordinea de zi a adunării, acționarii pot lua cunoștință începând 9 august 2017 pe adresa petrecerii adunării între orele 10:00 – 17:00 cu excepția zilelor de odihnă.

Înregistrarea participanților la adunare va avea loc începând cu orele 8:30 – 8:55 în baza buletinelor de identitate, iar pentru reprezentanții acționarilor la fel și în baza procurii perfectate în modul stabilit.

**Stimați acționari
ai SA „ÎNTREPRINDEREA
DE REPARAȚIE
ȘI DESERVIREA TEHNICII”**

Conform deciziei Consiliului Societății din 04 iulie 2017, organul executiv anunță convocarea Adunării Generale anuală repetată a acționarilor care va avea loc pe data de 28 iulie 2017, orele 11:00, pe adresa: raionul Dondușeni, s. Corbu. Înregistrarea participanților se va efectua începând cu ora 10.00-10.50

ORDINE DE ZI:

- Aprobarea raportelor organelor de conducere ale societății privind activitatea în anul 2016.
- Aprobarea raportului cenzorului.
- Aprobarea bilanțului contabil al societății pe anul 2016.
- Alegerea organelor de conducere ale societății.
- Remunerarea muncii membrilor organelor de conducere.

Familializarea acționarilor cu materialele pe ordinea de zi a adunării la sediului Societății în perioada 17-27 iulie, orele 10.00-14.00, în zilele de lucru.

Pentru a participa la adunarea acționarii trebuie să prezinte actul de identitate, iar reprezentanții lor-procura perfectată legal.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost întocmită de registratorul Societății „Grupa Financiară” SA la data de 15.04.2017.

SA „FEE-NORD”

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea:

– Rechizitelor de birou

Ofertele comerciale să fie prezentate în două exemplare separate în plicuri sigilate pînă la data de 27.07.2017 ora 15.00, pe adresa: mun. Bălți str. Strîi 17 “A”.

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 27.07.2017 ora 16.00

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugăm să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

Persoana de contact – inginerul Serviciului Achiziții și Exploatarea Clădirilor Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.

SA „FEE-NORD”

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea:

– hîrtie A4 pentru aparate profesionale de imprimare și multifuncționale

Ofertele comerciale să fie prezentate în două exemplare separate în plicuri sigilate pînă la data de 27.07.2017 ora 15.00 pe adresa: mun. Bălți str. Strîi 17 “A”.

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 27.07.2017 ora 16.00

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugăm să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

Persoana de contact – inginerul Serviciului Achiziții și Exploatarea Clădirilor Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.

SA „FEE-NORD”

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea:

– hîrtie pentru blanchete personalizate

Ofertele comerciale să fie prezentate în două exemplare separate în plicuri sigilate pînă la data de 27.07.2017 ora 15.00, pe adresa: mun. Bălți str. Strîi 17 “A”.

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 27.07.2017 ora 16.00

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugăm să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

Persoana de contact – inginerul Serviciului Achiziții și Exploatarea Clădirilor Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.

SC "TOMAI-VINEX" S.A.**AVIZ PRIVIND INTENȚIA DE EFECTUARE A OFERTEI DE PRELUARE BENEVOLA DE ACTIUNI EMISE DE SC "TOMAI-VINEX" S.A.**

Prin Decizia CNPF nr. 26/7 din 23.06.2017 a fost aprobată Oferța de Preluare Benevolă pentru acțiunile emise de SC "TOMAI-VINEX" S.A. intermediată de C. B. "PROAJIOC" S.A.

Identificarea Ofertantului

Oferta de preluare benevolă este inițiată de Ofertant multiplu:

Gagauz Andrei Nicolai cu adresa str. Dimitrov, 30, mun. Comrat, UTA Găgăuzia, Republica Moldova; SC "VINREAL" S.R.L., cu sediul în MD-3801, str. Ferapontievcaia, 1, mun. Comrat, UTA Găgăuzia, Republica Moldova;

Iablocichina Tatiana cu adresa str. Komsomolicaia, 48, mun. Comrat, UTA Găgăuzia, Republica Moldova.

Datele de contact ale Ofertantului sunt: telefon: 069062540

Identificarea Emitentului

Emitentul este Societatea Comercială "TOMAI-VINEX" SA, cu sediul: MD-3801, str. Ferapontievcaia, 1, mun. Comrat, UTA Găgăuzia, Republica Moldova, nr. IDNO/cod fiscal 1003600035967 din 16.09.1998, care are ca domeniu de activitate: Creșterea producției de pepinieră; Cultura strugurilor; Fabricarea alcoolului etilic din materiale fermentate.

SC "TOMAI-VINEX" S.A. are în circulație 953 867 acțiuni ordinare nominative de clasa I, cod ISIN MD14TVIN1004, cu valoarea nominativă de 10,00 lei fiecare, emise în formă dematerializată și un capital social în mărime de 9 538 674,00 lei.

Datele de contact ale Emitentului sunt: telefon: (0298)2 26 05

Clasa și numărul de valori mobiliare deținute de ofertant și de către persoanele cu care acționează în mod concertat

Ofertant multiplu deține 860 322 acțiuni ordinare nominative de clasa I, cod ISIN MD14TVIN1004, cu valoarea nominativă de 10,00 lei fiecare, emise de SC "TOMAI-VINEX" S.A., reprezentând 90,19% din capitalul social al Emitentului.

Ofertantul acționează în mod concertat cu:

SC "VINREAL" S.R.L., cu sediul în MD-3801, str. Ferapontievcaia, 1, mun. Comrat, UTA Găgăuzia, Republica Moldova;

Iablocichina Tatiana cu adresa str. Komsomolicaia, 48, mun. Comrat, UTA Găgăuzia, Republica Moldova, persoanelor care să acționeze în mod concertat cu Ofertantul sau Emitentul în ceea ce privește Oferta.

Numărul de valori mobiliare ce constituie obiectul ofertei și prețul propus pentru o valoare mobiliară.

Oferta de preluare vizează achiziționarea a 93 545 acțiuni emise de SC "TOMAI-VINEX" S.A. reprezentând 9,81% din capitalul social la un preț de 5,00 lei per acțiune.

Termenul de acțiune al ofertei

Ofertă este valabilă pentru o perioadă de 15 (cincisprezece) zile calendaristice și este cuprinsă între 12.07.2017 și 26.07.2017 Perioada ofertei poate fi extinsă de către Ofertant cu aprobatarea CNPF.

Identificarea intermediarului ofertei

Intermediarul ofertei este CB "PROAJIOC" S.A., IDNO: 1002600048696, Licență de societate de investiții de categoria "B", seria CNPF nr. 000809 eliberată la data de 11.02.2015 cu termen nelimitat, sediul în: MD-2062, bd. Dacia, 53/4, of. 5, mun. Chișinău, Republica Moldova, reprezentată legal de Varfolomeeva Natalia în calitate de Administrator, telefon de contact (022)923429, e-mail; proajoc@mail.ru, saproajoc@gmail.com.

Date despre locul și perioada de timp în care doritorii pot lua cunoștință și obține prospectul ofertei de preluare

Prospectul de ofertă este realizat de către Intermediar cu sprijinul Ofertantului și va fi disponibil publicului începând cu data publicării anunțului de ofertă, pe toată perioada derulării acesteia.

Prospectul de ofertă de preluare poate fi obținut de către în mod gratuit, pe suport de hartie, la sediul:

- Intermediarului: bd. Dacia, 53/4, of. 5, mun. Chișinău, cod postal MD-2062, număr de telefon/fax (022)567646;
- Emitentului: str. Ferapontievcaia, 1, mun. Comrat, UTA Găgăuzia, cod postal MD-3801, număr de telefon/fax (0298)2 26 05.

Viza de aprobată aplicată pe Prospectul ofertei de preluare nu are valoare de garanție și nici nu reprezintă o altă formă de apreciere a CNPF cu privire la oportunitatea, avantajele, profitul sau riscurile pe care le-ar putea prezenta tranzacțiile de încheiat prin acceptarea ofertei de preluare obiect al Hotărârii: Hotărârea de aprobată certifică numai regularitatea ofertei în privința exigentelor legii și ale normelor adoptate în aplicarea acesteia.

**Reprezentant al Ofertantului multiplu: Gagauz Andrei Nicolai,
Intermediar: CB "PROAJIOC" S.A.**

S.A. "Edilitate"

propune darea în locațiuie
a următoarelor obiecte:

Încăperi de producție:	S m ²
str.M. Eminescu, 49	15,0
str.M. Eminescu, 49	21,0
str.M. Eminescu, 49	10,0
str.M. Eminescu, 49	18,7
str. Haltei, 3	
Lotul Nr 1- corpus admin.	88,9
Lotul Nr3 - box	49
Acoperișul asfaltic-mijl. fixe	1000- 1200
str. Cucorilor, 41	

Încăperi sub oficii	de la 18 m ² până la 45 m ²
Acoperișul asfaltic-mijl. fixe	de la 20 m ² până la 1000 m ²
str. Gh. Madan 44/1-Complexul sportiv	

Lotul Nr1- Încăperi sub oficiu	de la 16 m ² până la 20m ²
Lotul Nr2 – Sala sportivă – pe oră	

telefon de contact 022-225083

"CARACUDA-HİNCEȘTI" SA

Organul executiv anunță acționarii că la adunarea generală extraordinară a acționarilor din 07.06.2017, pe adresa: or. Hîncești, str. Industrială 22, cu cvorum de 83,49%,

S-AU APROBAT DECIZII:

- De a micșora a capitalul social a societății de la de la 2190450 lei pînă la 876180 lei prin reducerea valorii nominale a acțiunilor de la 10 lei la 4 lei pentru o acțiune".
- De a modifica Statutul (Articolul 5, alin. (1)) și a expune în următoarea redacție: "Capitalul Social al Societății constituie 876180 (opt sute săptămâni și sase mii una sută optzeci) lei împărțiti în 219045 (două sute nouăsprezece mii și patruzeci și cinci) acțiuni ordinare nominative de aceeași clasă, cu drept de vot, fiecare cu valoarea nominală de 4 (patru) lei".

Informații suplimentare la tel: 026921963, 068477555

**In atenția acționarilor
„Indmontaj” S.A.**

Comunicat informativ cu privire la decizii primite la adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. „Indmontaj”, cu sediul în mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 92, convocată cu prezența acționarilor la 07 iulie 2017. Total s-au înregistrat 64388 acțiuni. Cvorum adunării pe ordinea de zi a constituit 64388 (70,61%) acțiuni din numărul total de acțiuni cu drept de vot.

**AU FOST APROBATE
URMĂTOARELE DECIZII:**

- De a aproba menținerea în continuare în favoarea B.C. "Victoriabank" S.A. a acțiunii contractului de ipoteca nr. 8506 din 05.11.2013, asupra bunului imobil "Indmontaj" SA amplasat în mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, nr. 92, nr. Cadastral 0100114.122.01.001, în scopul asigurării creditului de care beneficiază "Glorinal Imobil" SRL în cadrul B.C. "Victoriabank" S.A. în baza contractului nr. K18-13 din 31.10.2013, ce urmează a fi prorogat pe un termen de 19 luni – pînă la data de 31/07/2019.
- De a desemna și împotrini directorul "Indmontaj" SA cu dreptul de a semna cu B.C. "Victoriabank" S.A. acordul adițional la contractul de ipoteca nr. 8506 din 05.11.2013 precum și a altor documente legate de execuțarea hotărârii adunării date a acționarilor.
- De a semna procesul-verbal a adunării extraordinare a acționarilor de către președintele și de secretarul adunării ale căror semnături se autentifică de membrii comisiei de cenzori în exercițiu.

**Совет Общества
АО "NORD-FRUCT"**

извещает своих акционеров о созыве общего годового собрания, которое состоится 28 июля 2017 года по адресу: мун. Кишинёв, ул. Каля Ешилор, 6.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

- Отчет о проделанной работе АО "NORD-FRUCT" за 2016 год.
- Отчет ревизионной комиссии.
- Выборы нового состава Совета Общества.
- Выборы состава ревизионной комиссии.
- О заключении крупной сделки.
- О наделении полномочий директора на подписание документов по крупной сделке.
- О ликвидации АО "NORD-FRUCT".
- Избрание ликвидационной комиссии, включая расходы за процедуры ликвидации.

Начало регистрации – 9.00

Начало собрания – 09.30

Список акционеров, имеющих право на участие в собрании, составлен по состоянию на 26 июня 2017 г.

Совет Общества АО "NORD-FRUCT"

**Organul executiv
al ÎM CIA „TRANSELIT” SA**

anunță despre ținerea adunării generale a acționarilor companiei, care va avea loc pe data de 24 iulie 2017 orele 13.00, pe adresa mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 31.

PE ORDINEA DE ZI:

- Examinarea și aprobată dării de seamă a organului executiv cu privire la rezultatele în anul 2016 și aprobată direcțiilor prioritare pe anul 2017.
- Raport privind activitatea ÎM CIA „TRANSELIT” SA în anul 2016.
- Repartizarea profitului – la acoperirea pierderilor anilor precedenți.
- Aprobarea Auditorului pentru anul 2017.
- Instituirea în calitate de organ executiv colegial a „comitetului de conducere”, și modificarea pct. 41.6 din Statutul ÎM CIA „TRANSELIT” SA, cu consemnarea modificărilor în statutul companiei la registrul de stat al persoanelor juridice.
- De a efectua modificările în pct. 2.9 din Statutul ÎM CIA „TRANSELIT” SA cu excluderea unor reprezentanți și filiale și introducerea unor filiale și reprezentanți noi, cu consemnarea modificărilor în statutul companiei la registrul de stat al persoanelor juridice.
- Diverse.

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală a fost întocmită la 19.06.2017.

Familiarizarea acționarilor cu materialele adunării generale și cu ordinea de zi propusă, a poate fi efectuată până la data 24 iulie 2017 în orice zi de luni până vineri pe adresa mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 31 (excepția pauza de masă (13.00 – 14.00).

Înregistrarea participanților se va începe la ora 11.00 pe adresa mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 31.

Adunarea generală din 24.07.2017 se va ține cu prezența acționarilor.

**Organul executiv
al ÎM CIA „TRANSELIT” SA****SA „Beton Armat Soldănești”**

Aviz privind convocarea adunării generale anuale repetate a acționarilor pentru data de 29 iulie 2017, ora 10.00, ora înregistrării participanților la adunarea generală ordinată anuală – de la 09.00 pînă la 10.00. Locul ținerii adunării ordinare anuale – or. Soldănești, str. Feroviarelor, 79. Adunarea generală se va ține cu prezența acționarilor.

ORDINEA DE ZI:

- Cu privire la darea de seamă financiară anuală a societății;
- Cu privire la darea de seamă anuală a consiliului societății;
- Cu privire la darea de seamă anuală a comisiei de cenzori;
- Cu privire la repartizarea profitului anual;
- Cu privire la aprobată normativelor de repartizare a profitului societății;
- Cu privire la aprobată statutul în redacție nouă;

Lista acționarilor, care au dreptul să participe la adunarea generală anuală repetată a acționarilor, este întocmită la situația din 28 aprilie 2017 de societatea de regisru, care ține registrul deținătorilor de valori mobiliare al SA „Beton Armat Soldănești”.

Acționarii se pot familiariza cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale cu 10 zile înainte de ținerea adunării, între orele 08.00 – 10.00, pe adresa: or. Soldănești, str. Feroviarelor, 79. Persoana responsabilă pentru asigurarea accesului acționarilor cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale – Titomir Lilia. (telefon de contact 0272 25323)

**Organul Executiv
SA „B**

"Banca de Economii" S.A.*în proces de lichidare*

va organiza pe data de 28 iulie 2017, ora 11:00, la adresa: mun. Chișinău, str. Columna 115, sala de ședințe, licitația „cu stigare”, privind comercializarea cotei părți deținută de Bancă în capitalul social al companiei de procsrare a plășilor cu carduri „Moldmediocard „SRL, în mărime de 13,06% din capitalul social, prețul inițial de expunere a cotei constituie 3,156,108.00 lei.

**PENTRU A PARTICIPA LA LICITAȚIE
PARTICIPANȚII SUNT OBLIGAȚI:**

1. Să achite la contul Bancii de Economii S.A. în process de lichidare (c/f1003600002549), MD24NB00000000035260601, BIC NB-MDMD2X, separat: acontul în mărime de 10% din valoarea de expunere a lotului pentru care se va solicita participarea la licitație și separat-50 lei taxa de participare (se indică denumirea lotului licitat și data petrecerii licitației);
NOTĂ: Este necesar, ca la efectuarea plășilor să fie distinct și amplu comunicată informația despre plășitorul de mijloace bănești.
2. Să prezinte cu o zi înainte de licitație, la adresa mun. Chișinău, str. Columna 115, anticamera:
– cererea de participare la licitație (care se întocmește la bancă conform modelului);
– documentul de plată care confirmă depunerea acontului/aconturilor și taxei de participare la licitație, la conturile sus-indicate;
– copile actelor care certifică identitatea (buletinul de identitate; certificatul de înregistrare și extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice; actul de identitate al reprezentantului);
– documentele care confirmă împoternicirile reprezentantului de a participa la licitație din numele și pe contul persoanei fizice/juridice, de a licita pentru lotul expus la licitație, de a semna procesele-verbale ale licitației, contractele de vînzare-cumpărare, actele de predare-primire, și anume: procura autentificată notarial; hotărârea organului de decizie a persoanei juridice, autentificată notarial, privind participarea companiei la licitația respectivă, cu indicația persoanei ce o va reprezenta, datele de identificare și împoternicirile acesteia.
3. Informații suplimentare, despre comercializare pot fi obținute la tel.: 022-218-026; 022-218-027 sau pe site-ul Băncii www.bem.md;

**Уважаемые акционеры
предприятия АО «Апэ Термо»**

Администрация АО «Апэ-Термо» сообщает о проведении ВНЕОЧЕРДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ в очной форме 19 июля 2017 г. в 10.00, по адресу г. Чадыр-Лунга, ул. Ленина, 108, зал заседания предприятия. Регистрация участников с 9-00 до 9-30 ч.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

— Избрание органов управления Акционерного общества.

Акционеры могут участвовать на собрании при представлении документа, удостоверяющего личность, а их представители – по доверенности, заверенной в порядке, установленным законодательством.

SA «JLC Invest»

La data de 04 iulie 2017 s-a petrecut adunarea generală ordinară repetată a acționarilor SA „JLC Invest” la care

S-AU APROBAT**URMĂTOARELE HOTĂRÂRI:**

1. S-au aprobat dările de seamă anuale al Consiliului pe anii 2015- 2016. S-au examinat raporturile financiare anuale al societății pe anii 2015- 2016.
2. S-au aprobat dările de seamă anuale a Comisiei de cenzori pe anii 2015- 2016.
3. Nu s-a repartizat profitul pe anii 2015-2016 și s-au aprobat normativele de repartizare pe anul 2017.
4. S-a ales Consiliului societății și s-a stabilit quantumul remunerării.
5. S-a ales Comisia de cenzori a societății și s-a stabilit quantumul remunerării.
6. S-au autentificat semnăturilor Președintelui și secretarului în procesul verbal al adunării generale.

Hotărârile s-au aprobat cu majoritatea voturilor în conformitate cu legislația în vigoare.

Institutul „Agroindproject” SA

Adunarea generală extraordinară a acționarilor Institutul „Agroindproject”

SA a fost ținută la 05 iulie 2017 pe adresa: mun. Chișinău, str. Mt. Varlaam, 65, cu prezența a 29 acționari, care dețin 62969 acțiuni cu drept de vot, ce constituie 76,1% din numărul total de acțiuni ale societății, aflate în circulație.

HOTĂRÂRILE APROBATE:

1. Activitatea Organului executiv a societății „Agroindproject” SA în prima jumătate a anului 2017 se consideră nesatisfăcătoare.
2. Adunarea generală extraordinară decide privind demiterea Organului executiv a SA „Agroindproject” în persoana Directorului dl Cheian Viorel.
3. Se aprobă modificările în Statutul SA „Agroindproject”.
- 3.2 Se aprobă modificările în Regulamentul Consiliului „Agroindproject” SA

Consiliul Societății

**Stimate acționar
a „S.C.P.C.” S.A.**

În conformitate cu art. 30 din Legea privind piata de capital nr. 171 din 11.07.2012 în cadrul ofertei de retragere obligătorie a acționarilor „S.C.P.C.” SA (cod ISIN MD14PROS1001, IDNO 1003600007577, mun. Chișinău, str. Băcioii Noi, 19) ofertant multiplu informează acționarii minoritari că:

în cazul în care mijloacele bănești transferate acționarilor prin mandat poștal au fost returnate, Ofertantul le-a transferat la contul bancar, special deschis pe numele Ofertantului și Emettentului, la BC „Victoriabank” SA, în favoarea acționarilor minoritari, cărora le-a fost adresată cererea de retragere obligătorie și nu au primit contravaloarea acționilor deținute. Acționarii pot primi mijloacele bănești prin intermediul tuturor subdiviziunilor BC „Victoriabank” SA.

În atenția acționarilor**SA „Milești-Vin”**

Consiliul de Administrare a SA „Milești-Vin” anunță decizile luate la Adunarea Generală Ordinară Anuală, care a avut loc pe 29.04.2017, la ora 12.00, în incinta Fabricii de vin din satul Milești, r.n. Nisporeni.

ORDINEA DE ZI:

1. S-a examinat și aprobat dărea de seamă financiară anuală a Societății pe Acțiuni pe anul 2016.
2. S-a ales administratorul S.A. „Milești-Vin” pe termen de cinci ani.
3. S-a aprobat reducerea capitalului social al S.A. „Milești-Vin”.
4. S-a aprobat modificarea în statutul societății la art. nr. 5 alin. nr. 1
5. S-a aprobat planului de lucru a sezonului 2017 și dezvoltarea S.A. „Milești-Vin”.

Cu materialele ordinii de zi a adunării, consilierii se pot familiariza la sediul societății pe adresa r-nul Nisporeni, s. Milești, fabrica de vin, între orele 10.00 și 16.00.

Relații la tel.: (0264)94-163; 93-533;

mob. 060361351

Consiliul de administrare S.A. „Milești-Vin”

**УВАЖАЕМЫЕ АКЦИОНЕРЫ
SA „VIITORUL-NOSTRU”!**

Исполнительный орган SA „VIITORUL-NOSTRU” доводит до вашего сведения, что в соответствии с решением Совета общества SA „VIITORUL-NOSTRU” (Протокол №2 от 03 июля 2017 года) очередное очное годовое общее собрание акционеров состоится 12 августа 2017 года по адресу: г. Кишинев, ул. Заводская, 11, в помещении SA „VIITORUL-NOSTRU”.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Рассмотрение отчета о финансово-хозяйственной деятельности SA „Viitorul-Nostru” за 2016 год.
2. Утверждение отчета Совета Общества за 2016 год.
3. Утверждение отчета Ревизионной комиссии за 2016 год.
4. Распределение прибыли за 2016 год и утверждения нормативов распределения прибыли на 2017 год.
5. Внесение изменений и дополнений в Устав.
6. О получении кредита/кредитной линии предприятием SA „Viitorul-Nostru” в одном из банков Республики Молдова.
7. Утверждение передачи в залог/ипотеку движимого и недвижимого имущества, принадлежащего Обществу на праве собственности в обеспечение возврата суммы кредита, предоставленного предприятию SA „Viitorul-Nostru” одним из банков Молдовы.
8. Уполномочивание директора Общества правом подписать договор кредита, залог/ипотеки и любых других необходимых документов, относящихся к кредиту, залогу/ипотеке.

Начало регистрации – 9.00, окончание регистрации – 9.55.

Начало собрания – 10.00.

Список акционеров, имеющих право участвовать в общем собрании акционеров, составлен на 12 июля 2017 года.

Акционеры, желающие ознакомиться с материалами по повестке дня общего собрания акционеров, могут обращаться в административный корпус акционерного общества по адресу: г. Кишинев, ул. Заводская, 11, приемная, начиная с 02 августа 2017 года с 9.30 до 14.00.

Акционерам для участия в общем собрании необходимо иметь при себе удостоверение личности (паспорт), а их представителям – удостоверение личности (паспорт) и доверенность, оформленную в соответствии с законом.

Stimate acționar**a societății pe acțiuni****De selecție și hibridarea
păsărilor „Floreni” SA**

Saulschi Vladimir, (IDNP 0971006548891, or. Chișinău, str. Nicolae Costin, 63/1 ap. 120) care până la anunțarea ofertei de preluare împreună cu persoanele concertate detine 2 579 741 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot ale societății pe acțiuni De selecție și hibridarea păsărilor „Floreni” SA., în continuare „Ofertant”, anunță oferta de preluare benevolă pe piață secundară a valorilor mobiliare, obiectul căreia îl constituie procurarea 319 036 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 10 lei fiecare, cod ISIN MD14FLON1004, emise de către Societatea pe acțiuni De selecție și hibridarea păsărilor „Floreni” SA, nr. 1002601002055 din 21.07.1995, adresa juridică: r-l Anenii Noi, Floreni, Republica Moldova la prețul de 1,35 (unu lei 35 bani) lei per acțiune, cu termen de acțiune a ofertei de preluare de 30 zile calendaristice din data anunțării ofertei prezente.

Oferta de preluare va fi deservită de către Societatea de Investiții CB „DAAC Invest” SA, nr. de înregistrare 1003600091448 din 13.11.2008, licență de Societate de Investiții de categoria „B”, nr. 000808 din 11.02.2015 pe termen nelimitat.

Propunerile de vânzare se vor recepta în perioada 12.07.2017-10.08.2017_ (termenul de acțiune a ofertei de preluare), zilnic între orele 9:00-12:00 și 14:00-16:00 cu excepția zilelor de odihnă și zilelor de sărbătoare nelucrătoare, de către Societatea de Investiții CB „DAAC Invest” SA, la adresa de reședință: MD2069, Republica Moldova, mun. Chișinău str. Calea Ieșilor, 10

Telefoanele de contact:
/37322/74 15 72; 50 83 51.

Cititi prospectul ofertei de preluare înainte de a vinde acțiunile.

Doritorii pot lua cunoștință cu conținutul prospectului ofertei de preluare la adresa: MD-2069, mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor, 10, în incinta Societății de Investiții CB „DAAC Invest” SA pe parcursul termenului de acțiune a ofertei de preluare.

SUPLIMENTAR

Pentru vânzarea acțiunilor, persoanele fizice vor prezenta următoarele acte:

Buletinul de identitate sau pașaportul de uz intern, emis de fosta U. R. S. S., modelul anului 1974 (cu condiția existenței în aceste pașapoarte a următoarelor mențiuni, confirmate prin semnatuру și stampila organului abilitat: pentru pensionari – mențiunea despre cetățenia Republicii Moldova și numărul de identificare de stat al persoanei fizice (IDNP); pentru persoane care au renunțat la acte din considerente religioase – cetățenia Republicii Moldova și mențiunea „Valabil pe termen nelimitat”);

Copia actului de identitate;

Extrasul din registrul acționarilor. Datele extrasului din registrul acționarilor trebuie să corespundă datelor din actul de identitate.

În cazul în care vânzarea acțiunilor se va face prin reprezentant, se va prezenta procura de reprezentare, perfectată (autentificată) notarial în conformitate cu legislația în vigoare.

Obținerea extrasului din registru, precum și actualizarea datelor în registru poate fi realizată la Societatea de Registrul „Grupa Financiară” S.A., str. Ismail, 88/1, , mun. Chișinău, Republica Moldova.

Tel. 022 27 18 45
Saulschi Vladimir

Consiliul S.A. „Nerudnic”

Informații despre decizii abordate de Adunarea generală a acționarilor societății petrecută pe data de 25 iunie 2017.

- Unanim prin votare se aprobă darea de seamă despre rezultatele economico-financiare pe anul 2016 al S.A. „Nerudnic”.
- Unanim prin votare se aprobă darea de seamă a organizației de audit.
- Unanim prin votare se aprobă Consiliul Societății în număr de 5 persoane.

Consiliul Societății S.A. „Nerudnic”

Решения
Национальной комиссии
по финансовому рынку

3

Серджиу Гайбу:
Сейчас подходящий момент
для развития единого
рынка ценных бумаг

4

Обозреватель финансового рынка

Market

<http://www.capital.market.md> Nr.28 (700)
Среда, 12 июля 2017 г.

Цена 7 леев

Налоговая и таможенная
политика на 2018 год.
Что нового предлагает
Минфин?

6

Проект TWINNING успешно завершен

Завершился проект Twinning «Развитие и укрепление институционального и оперативного потенциала Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР) в области регулирования и пруденциального надзора». Проект внедрялся на протяжении двух лет при поддержке Комиссии по финансовому надзору Польши (KNF).

Как отметил в своем выступлении председатель НКФР Валериу Кицан, проект стал «первым в истории НКФР примером двустороннего сотрудничества между двумя профильными организациями. Опыт партнера в лице польской Комиссии по финансовому надзору впечатляет и применим на практике в молдавских условиях». «Старт проекта институционального сотрудничества стал возможен благодаря повестке дня Правительства РМ в сфере сотрудничества с ЕС по разделу «инструменты институционального укрепления», им в определенной мере руководило представительство ЕС в Кишиневе. По нашему мнению, этот успех в отношениях РМ – ЕС в полной мере разделяют представители ЕС, поэтому хочу выразить благодарность господину послу Тапиоле и многоо-

важаемой госпоже Яковлевой», – сказал председатель НКФР.

Валериу Кицан подчеркнул, что, «разделяя интерес участников рынка максимизировать свою прибыль, повысить рентабельность вложенного капитала, НКФР в то же время отмечает, что управление компанией, даже осторожное, создает портфель рискованных активов. Соответственно, регулятор сформулировал в ка-

честве квинтэссенции данного проекта освоение инструментов надзора, основанного на риске. Таким образом, НКФР предложила и реализовала при помощи польских партнеров задачу практического применения опыта в сфере разработки системы показателей раннего предупреждения для участников небанковского финансового рынка, в том числе методологию их мониторинга и оценки;

в сфере разработки и внедрения стресс-тестов для выявления и управления рисками; адаптации практики выявления случаев мошенничества, злоупотреблений и манипулирования на рынке; внедрения и применения планов быстрого реагирования профессиональными участниками в случае наступления серьезных рисков; разработки и

Продолжение на стр.2

Вниманию компаний – субъектов публичного интереса!

Оператор Официального механизма накопления информации IS Capital Market сообщает, что механизм накопления информации функционирует по электронному адресу <http://emitent-msi.market.md>.

Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445

Подпишись!

Подпишись на газету
Capital Market в любом отделении
«Poșta Moldovei» страны или
у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221

Pressinform-Curier (022) 237187

Агентство “Ediții Periodice” (022) 233740

ISSN 1857-1212
1 ? ? 0 0 >
9 771857 121002
Курс валют
на 12.07.2017 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	18.1434
EUR	1	20.5964
UAH	1	0.6969
RON	1	4.4931
RUB	1	0.3059

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые
отчеты эмитентов прини-
маются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Вниманию читателей!

Газету Capital Market можно
приобрести в следующих реги-
ональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Оргееве: №150
Хынчештах: №161
Сороках: №223

Кроме того, любой номер га-
зеты или копию можно приоб-
рести в редакции газеты Capital
Market по адресу Кишинев, ул.
В. Александри, 115.

CAPITAL Market

Împreună
în lumea
finanțelor

Отдел рекламы.
Тел.: +373 69 821216

Проект TWINNING успешно завершен

Продолжение.
Начало на стр.2

внедрения матрицы рисков для участника и для сегмента рынка». В результате обмена практическим опытом сотрудники НКФР получили навыки разработки руководств и применения механизмов, необходимых для предупреждения и борьбы со злоупотреблениями и манипуляциями на рынке, в том числе минимальные стандарты системы раннего предупреждения, планы вмешательства в угрожающих ситуациях, планы финансового восстановления, которые впоследствии послужат улучшению уровня прозрачности, финансового положения и корпоративного управления субъектов.

Кроме того, «НКФР повысила уровень институциональных возможностей в сфере информационных технологий, в частности в вопросе сбора информации отчетов субъектов», – отметил В. Кицан. Глава НКФР выразил уверенность, что реформы, начатые в рамках проекта, будут иметь продолжение. «Что касается этого, мы серьезно рассчитываем на поддержку партнеров по развитию наших усилий по повышению эффективности работы рынка, прочному основанию НКФР на твердых принципах и базе, делая акцент на защите потребителей финансовых услуг. Таким образом, хотелось бы сохранить непрерывность повышения эффективности нашей миссии по институциональному строительству, и мы полны решимости сделать так, чтобы к концу этого процесса регулятор отвечал всем ожиданиям, а именно повысить доверие к рынкам, усилить безопасность инвестиций и экономическое развитие Республики Молдова. Выявление и использование синергии трех рынков в целях их укрепления представляет собой ключевую задачу для дорожной карты НКФР в среднес- и долгосрочной перспективе», – отметил в завершение председатель НКФР.

Глава делегации ЕС в Республике Молдова посол Пиркка Тапиола в начале своего выступления заявил: «Г-н Кицан, хочу искренне поздравить Вас по случаю назначения на должность председателя НКФР, желать успехов в работе над укреплением небанковского финансового сектора в Молдове». По его словам, практически одновременно в нашей стране завершились два проекта TWINNING – в Национальном банке Молдовы и в НКФР. Оба завершились успешно, что указывает на повышенный интерес, преданность и решимость обоих учреждений внедрить сложные, даже болезненные реформы в банковско-финансовом секторе. «ЕС в будущем будет оказывать поддержку Республике Молдова на макрофинансовом уровне, оценивая с точки зрения европейских стандартов ход внедрения реформ во всех областях». По его словам, «гражданам Молдовы повезло, так как им был дан шанс перенять самый продвинутый опыт

и лучшую практику Комиссии по финансовому надзору Польши, которая, присоединившись к Европейскому союзу в 2004 году, стала настоящей историей успеха, показав отличные результаты во всех областях. Хочу поздравить команды НКФР и KNF в связи с завершением проекта, пожелать всем успехов в будущем», – отметил П. Тапиола.

Присутствующий на мероприятии вице-председатель парламента Юрие Лянкэ отметил, что парламент в своей деятельности всегда уделяет внимание развитию и функционированию финансового сектора и органов надзора данного сектора.

«Парламент посредством комитета по экономике, бюджету и финансам поддерживал НКФР в реализации проекта. Учитывая нелегкие времена, с которыми столкнулась наша страна два года назад, сегодня можно с гордостью сказать, что проект достиг своих целей. Хочу поздравить с этим всех сотрудников НКФР, а также партнеров», – сказал он.

Он отметил чрезвычайно важную роль сотрудничества между двумя странами.

«Эксперты из Польши обменялись опытом в различных областях, таким образом, были разработаны законодательные акты, касающиеся страхового рынка, рынка капитала, микрофинансового сектора. Считаю, что проект поможет укрепить позиции и возможности НКФР», – сказал Лянкэ.

Первый советник Посольства Польши в Молдове Иоанна Бойко отметила, что «гордится тем, что Польша внесла свой вклад во внедрение проекта TWINNING в НКФР», и поблагодарила руководство Национальной комиссии по финансовому рынку в лице Валериу Кицана, Юрие Филипа и Вероники Кухал «за плодотворное сотрудничество с партнерами из KNF, что привело к успешному завершению проекта». И. Бойко выразила уверенность, что молдо-польское сотрудничество продолжится, заверив, что Польша и далее готова поддерживать Молдову в ее европейских устремлениях.

Вице-президент Национального банка Владимир Мунтяну

отметил, что финансовая система является важной составляющей экономики, таким образом, укрепление и развитие ее потенциала очень важно для устойчивого развития всей экономики.

«Посредством проекта TWINNING мы на собственном примере показали, что можно соответствовать международным практикам. Хочу поздравить членов НКФР с первым этапом проекта, поскольку следует второй этап – внедрение, которое необходимо провести правильно. Теперь и Нацбанк, и НКФР имеют четко определенную нормативно-правовую базу, благодаря которой они могут обеспечить управление рисками и устойчивое развитие сектора», – сказал он.

Подводя итоги проекта TWINNING, лидер проекта директор департамента в KNF Дамиан Яворски выразил удовлетворение тем фактом, что партнеры из Молдовы и Польши проявили ответственность и настойчивость, приложили совместные усилия для успешного завершения проекта. В ходе внедрения проекта были использованы различные формы деятельности – семинары, консультации, причем внимание уделялось передаче know-how, опыта, основанного на лучших практиках и законодательстве ЕС в сфере надзора за небанковским финансовым рынком. Были разработаны и представлены НКФР для использования в целях надзора соответствующие рекомендации, материалы по итогам семинаров, направляющие линии деятельности, отчеты о пересмотре и рабочие документы.

В течение двух лет внедрения проекта TWINNING были рассмотрены четыре компонента: укрепление операционных и институциональных возможностей НКФР, рынок капитала и организации коллективного размещения в ценные бумаги (OPCVM), страховые компании, ссудо-сберегательные ассоциации и пенсионные фонды. Всего было проведено 61 мероприятие, в обсуждении поднятых вопросов участвовало более 80 экспертов из KNF, прибывших недавно в Кишинев. Кроме того, было организовано 5 рабочих визитов специалистов НКФР в польскую Комиссию по финансовому надзору, посвященных практическим аспектам надзора за небанковскими финансовыми рынками, особенно надзору, основанному на рисках участников рынка капитала и организаций коллективного размещения в ценные бумаги, надзору, основанному на рисках страховых компаний и ссудо-сберегательных ассоциаций и пенсионных фондов.

Вице-председатель НКФР Нина Доска в своем выступлении коснулась результатов проекта TWINNING и перспектив НКФР и небанковского финансового рынка. По ее словам, «в актив можно записать экспертизу действующих законодательных и нормативных актов на соответствие европейским нормам и поиск дополнений и изменений существующей базы, проектов законодательных и нормативных актов на соответствие европейским нормам, оценку уровня соответствия нынешнего законодательства и нормативной базы стандартам ЕС, оценку/пересмотр процедур надзора за участниками рынка

и предоставление рекомендаций, руководств, методологий и документов, необходимых для внедрения базы по надзору за участниками рынка, проведение круглых столов, семинаров, ознакомительных визитов и разработку модулей и рекомендаций по развитию связей с общественностью и медиатизации деятельности НКФР».

С точки зрения статистики, итоги проекта TWINNING выглядят следующим образом: разработан 1 новый закон и 6 законов пересмотрено, разработано 9 новых нормативных актов и 25 нормативных актов пересмотрено, разработаны руководство и учебники по выездным и косвенным инспекциям, по процедурам внутреннего аудита, по оценке активов компаний, защите потребителя и финансовой грамотности.

В завершение Н. Доска отметила, что на будущее НКФР «предлагает внедрение предложенных рекомендаций в целях появления регулирующих норм, приближенных к европейским стандартам, что позволит добиться адекватной защиты потребителей услуг и инвестиционной деятельности с одной стороны и свободы в оказании услуг – с другой стороны, разработке нового законодательства в сфере страхования в соответствии с директивой ЕС Платежеспособность II и лучшей международной практикой, утверждение новых законов о гарантитном фонде в страховании автогражданской ответственности, внедрении схемы гарантирования сберегательных вкладов членов ссудо-сберегательных ассоциаций, в том числе введение элементов финансовой стабильности и специального управления, введение современных инструментов надзора, основанного на рисках путем изменения законодательной базы, а также применение регулирующих норм и внутренней политики и других мер в сфере деятельности всех компонентов небанковского финансового рынка, улучшение возможностей разработки законодательных и нормативных актов, улучшение практики выездных инспекций и офисного анализа, развитие и укрепление возможностей в сфере ИТ и связей с общественностью и финансовой грамотности. Все это достигнуто благодаря проекту TWINNING, за что мы выражаем признательность польским партнерам и представителям ЕС, поддержавшим практическое воплощение повестки дня проекта TWINNING в НКФР».

Пресс-служба НКФР

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, состоявшегося 07 июля 2017 года, был рассмотрен ряд вопросов.

В ходе заседания в Государственном реестре ценных бумаг были зарегистрированы ценные бумаги, согласно отчету о результатах дополнительной эмиссии акций Строительно-монтажного Акционерного общества ZIDCALTEN, на сумму 1200 000 леев, в количестве 120 000 простых именных акций номинальной стоимостью 10 леев, за счет денежных средств.

Административный совет НКФР принял решение приостановить банковские операции на текущих и депозитных счетах четырех организаций по микроподдержанию до приведения их деятельности в соответствие с требованиями законодательства, за исключением операций пополнения указанных счетов и отчислений в публичный национальный бюджет, сообщив о принятом решении Государственной налоговой службе и коммерческим банкам.

В целях проверки соблюдения законодательства в сфере ссудо-сберегательных ассоциаций Административный совет НКФР принял решение провести комплексную проверку деятельности AEI RADOAIA за период 01.08.2014 – 31.05.2017.

Рассмотрев представленное заявление, Административный совет НКФР принял решение выдать Страховому брокеру BROKER EXPERT SRL лицензию на право осуществления посреднической деятельности в сфере страхования на неограниченный срок по адресу: ул. Вероника Микле, 1/1, мун. Кишинев.

Рассмотрев представленное заявление, Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензию Страхового-перестраховочного брокера AXA BROKER SRL, выданную на неограниченный срок, на право осуществления посреднической деятельности в страховании и перестраховании, путем замены юридического адреса и включения новых адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность.

В ходе заседания было принято решение о переоформлении лицензий Страховых компаний DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP SA, GENERAL ASIGURARI SA и MOLDASIG SA, выданных на неограниченный срок на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложений к лицензиям, с включением и исключением адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность.

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

**Телефон доверия: (+373 22) 859-405.
E-mail: info@cnpf.md**

ЕИБ: Частный сектор Молдовы способен повысить ее конкурентоспособность

«Частный сектор Молдовы способен повысить конкурентоспособность страны за счет производства высококачественных продуктов и услуг», – считает руководитель департамента Европейского инвестиционного банка (ЕИБ) по связям со странами – соседями Евросоюза Хайнц Олберс (Heinz Olbers). Для этого ЕИБ запустил во вторник новую схему поддержки малого и среднего бизнеса Молдовы.

Как передают корреспонденты «ИНФОТАГ» с места события, на презентации схемы в Кишиневе Хайнц сказал, что она направлена на сотрудничество с молдавскими предпринимателями для решения их проблем.

«У Молдовы есть потенциал и возможности выйти на мировой рынок, потому что частные малые и средние предприятия производят экологически чистые продукты, отличающиеся высоким качеством. Совместно с инвестиционным Фондом соседства Евросоюза мы хотим предоставить финансовые и технические помои, чтобы создать благоприятные рабочие условия для предпринимателей, так как именно частный сектор пополняет бюджет», – сказал он.

По словам дипломата, ЕИБ особенно сосредоточен в РМ на сельскохозяйственном секторе и ИТ-сфере, потому что в них заняты высококвалифицированные работники, способные вывести страну на новый уровень развития.

«Мы считаем, что молдавские специалисты разрабатывают инновационные сельскохозяйственный и ИТ-проекты, но они ограничены в средствах и технологиях для их реализации, поэтому наши инвестиции максимально направлены на развитие этих секторов с целью мотивировать сотрудников развивать их деятельность на родине. Мы предоставляем не только материальную поддержку, но и консультации, тренинги, которые будут проводить европейские эксперты, чтобы повысить квалификацию работников. Мотивированные сотрудники развивают предприятие лучше, чем любые инвестиции», – считает он.

Руководитель делегации ЕС в РМ дипломат Пиркка Тапиола отметил, что новая схема поддержки должна снизить уровень безработицы и увеличить экономический рост.

«Государственная политика, как и Соглашение РМ с ЕС о свободной торговле, направлены на устранение препятствий для деятельности предпринимателей. В европейских странах 99% предприятий поддерживаются государством и инвесторами, поэтому люди чувствуют себя защищенными, они мотивированы развивать свое дело и страну. Я желаю властям и бизнесу Молдовы такого же стремления с помощью программ и новых возможностей, которые мы предоставляем для развития вашей страны. Программы предоставляются для улучшения жизни людей и для модернизации РМ в соответствии с международными стандартами», – сказал посол.

Тапиола считает, что «упрощение деятельности бизнесменов – залог успеха государства».

«Предоставление грантов и технической помощи предприятиям обеспечит их законную деятельность, а именно: руководители перестанут скрывать доходы, откажутся от черной бухгалтерии, перестанут заниматься контрабандой и это окажет колоссальный эффект на экономику. Схема поддержки малого и среднего бизнеса разработана именно с этой целью», – заверил он.

Представитель ЕИБ Марион Хоенике (Marion Hoenicke) сообщил, что в 2017 г. банк выделил уже 697 кредитов.

«Общая сумма кредитов приравнивается к \$1,6 млн. Они выделены на развитие частного сектора, соцзащиты и на адаптацию к климатическим изменениям. На повышение энергоэффективности государство потратило около 8% от общей суммы, а на модернизацию общественного транспорта – 49%, и только 3% выделены для системы образования. До конца 2017 г. будут выделены еще 105 кредитов», – отметил Хоенике.

Денежные переводы из-за рубежа – приток валюты и источник инвестиций

Денежные переводы из-за рубежа через банки, имеющие лицензию, для физических лиц вновь увеличились в мае на 19,1% по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, после падения на 7,2% в апреле.

Физические лица получили в мае денежные средства в размере, эквивалентном 105,23 млн долларов США, что на 17 млн больше, чем в 2016 году. Четкая тенденция роста, зарегистрированная с начала этого года, поменяла направление в апреле, а в мае вернулась к сильному росту, так что объем переводов за пять месяцев превысил уровень прошлого года на 9,6%. Через банки в январе – мае были переведены 443 млн долларов, что на 40 млн больше, чем за тот же период 2016 года.

Данные НБМ за пять месяцев подтверждают заключения экспертов из Национального института экономических исследований, которые отмечали, что увеличение переводов с начала года после падения на 30 и 4,5% в 2015 и соответственно 2016 гг. является положительным сигналом.

«Колебания обменных курсов оригинальных валют по отношению к доллару США способствовали снижению переводов в 2017 г. на 1,0 процентный пункт, однако фактически (исключая влияние валютных курсов путем пересчета сумм в соответствии с курсом соответствующего периода предыдущего года) было зарегистрировано увеличение переводов на 20,1%», – отмечает НБМ.

Почти половина переводов (49,6%) были осуществлены в долларах США, 40,9% – в евро и 9,5% – в российских рублях.

ПЕРЕВОДЫ В АПРЕЛЕ

Денежные переводы из-за рубежа посредством лицензированных банков в пользу физлиц сократились в апреле на 7,2% по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года, после того как в первом квартале увеличились на 13 процентов впервые за последние два года.

Объем банковских переводов денежных средств из-за границы в пользу физических лиц Республики

блики Молдова составил в апреле 86,25 млн долларов США. Хотя явная восходящая тенденция, зафиксированная в начале этого года, изменилась в прошлом месяце, объем денежных переводов за четыре месяца превышает уровень прошлого года на 6,9 процента.

Через банки в январе – апреле переведено 338 млн долларов, что на 40 млн больше, чем за тот же период 2016 года.

«Колебания валютных курсов по отношению к доллару США способствовали снижению общего объема переводов на 2,0 процентных пункта в апреле 2017 года, в то время как фактическое уменьшение трансфертов (исключая влияние валютных курсов путем пересчета суммы по курсу периода предыдущего года) составило 5,2 процента», – отмечает Национальный банк.

Половина переводов (50,8%) была сделана в долларах США, 39,7% – в евро и 9,5% – в российских рублях.

ДАННЫЕ ЗА I КВАРТАЛ

После двух лет спада переводы денежных средств, сделанные в пользу физлиц через банковскую систему, показывают первые признаки роста. Суммы денежных переводов в Молдову превысили 300 миллионов долларов США, что на 7,4% больше, чем за тот же период прошлого года.

Это обратная тенденция той, что сложилась в 2015 и 2016 годах, когда объем переводов упал на 30 и соответственно 4,5% и достиг самого низкого уровня за последние десять лет. Рост в течение последних двух месяцев является положительным сигналом, но нет уверенности, что

этот тенденция сохранится, учитывая, что все больше семей обустраиваются за рубежом, заявил ранее директор Национального института экономических исследований Александру Стратан.

Согласно данным Национального банка, в марте 2017 года через лицензированные банки были переведены из-за границы в пользу физических лиц денежные средства чистой приведенной стоимостью в 98,05 миллиона долларов США, что на 6,6% больше, по сравнению с тем же периодом предыдущего года.

«Колебания в сторону снижения курса валют по отношению к доллару США способствовало снижению трансфертов на 1,6 процентного пункта в марте 2017 года, но фактически был зарегистрирован рост трансфертов на 8,2%», – отмечает НБМ.

Денежные переводы из-за рубежа для физических лиц (резидентов и нерезидентов) – это суммы денег, перечисляемые в страну через национальную банковскую систему, в том числе посредством международной системы денежных переводов. Суммы пересчитаны из оригинальной валюты перевода в долларах США по официальному курсу НБМ на момент осуществления перевода. Надо отметить, что как происхождение, так и назначение этих денег может быть разными. Они включают помимо переводов молдавских мигрантов, работающих за рубежом, также и другие валютные переводы. Данные не содержат расчеты банков из Приднестровья.

Виктор УРСУ

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:

Moldpres: 67770

Poșta Moldovei: PM21700

Издатель: CAPITAL MARKET Î.S.

Регистрационный №:

1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку

Административный совет:

Председатель: Нина ДОСКА,

Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,

Зоя ТУЛБУРЕ, Виктор МАРТЫНЕНКО.

Главный редактор:

Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:

Лилия АЛКАЗЗ

Тел.: /373 22/ 220-513

Прием объявлений и отчетов:

ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL

BC "Victoriabank", SA, fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".

Статьи, помеченные знаком **✉**, публикуются на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL

Серджиу ГАЙБУ: Сейчас подходящий момент для развития единого рынка ценных бумаг

Интервью с финансовым экспертом Серджиу Гайбу

– Вы являетесь одним из соавторов исследования реформы рынка государственных ценных бумаг, проведенного Независимым аналитическим центром Expert Grup, и выступаете за либерализацию рынка. В чем заключается эта идея?

– Любой рынок развивается. На своем начальном этапе рынок государственных ценных бумаг был правильно выстроен. Сегодня, однако, рынок недостаточно подготовлен для внедрения самых современных решений.

Мировой рынок капитала ушел вперед в своем развитии. На данный момент благодаря технологическому прогрессу меняется деятельность на рынках капитала. Возьмем, к примеру, США. У них этот процесс состоялся еще 12 лет назад. Есть правительственный сайт treasurydirect.gov, где каждый гражданин Соединенных Штатов может зарегистрироваться и размещать заявки на приобретение государственных ценных бумаг, и во время проведения аукциона данное лицо регистрируется автоматически. После чего на этой же платформе покупатель может осуществить трансферт ценных бумаг другому лицу либо в этой же, либо в другой системе. Все механизмы проведения сделок полностью защищены, человеку проще там работать. То есть существует возможность приобретать ценные бумаги напрямую на первичном рынке и торговать ими непосредственно между сторонами или переводить на третьи платформы на вторичном рынке.

Если мы стремимся к рыночной экономике, то и правительство, и гражданское общество, и бизнес должны работать над внедрением ценностей свободного рынка. А ценности свободного рынка в развитой экономике подразумевают гарантированный доступ на рынок с минимумом разрешений, сертификатов или вообще без них там, где в них нет необходимости. На сегодняшний день в Молдове правом покупать ценные бумаги на первичном рынке обладают только коммерческие банки. Надо расширить доступ на этот рынок для других профессиональных участников и даже для граждан, как в США.

– А разве не все могут приобретать государственные ценные бумаги? Граждане, частные инвесторы... Конечно, через банки, но все равно у них есть такое право.

– Банки играют роль посредников. Это значит, что надо обратиться в банк и заключить с ним договор. Взимается соответствующая комиссия. Но надо понимать, что, если говорить в целом о денежном рынке, каждый посредник отвечает за снижение интереса к этому инструменту финансирования. Во-вторых, на современном этапе развития, чтобы использовать этот инструмент, его надо сделать доступным. И доступ должен быть электронным, иначе интерес значительно сокращается. Осуществление сделок также должно быть простым, близким по сути механизму оплаты. Сейчас каждая сделка в отдельности сопровождается визитом в банк,

составлением индивидуального пакета документов по каждой заявке на приобретение ГЦБ.

Другая, более важная проблема – это тот факт, что после приобретения государственных ценных бумаг гражданин должен иметь возможность проведения сделок с ними, то есть легко конвертировать в деньги без пени или потери суммы первоначальной инвестиции. Вот это и определяет ликвидность рынка. У нас рынок ценных бумаг и в целом рынок капитала не являются ликвидными. На рынке капитала практически отсутствуют спекулятивные сделки, поэтому сложно найти покупателя, который бы купил выставленные ценные бумаги по нормальной цене. Возвращаясь непосредственно к рынку государственных ценных бумаг, продажа должна осуществляться, опять же, посредством этого банка. А банк вновь приходит со своим дисконтом. Другими словами, есть стартовая цена, потом появляется продажная цена, банк с точки зрения регулятора становится монополистом, соответственно, данный инструмент становится менее конкурентоспособным и менее интересным широкой общественности.

Чтобы рынок был действительно свободным, работал на принципах рыночной экономики, он должен стать прозрачным, должна появиться возможность продажи финансового инструмента большему числу участников. Если это условие не выполняется, значит, рынок неликвиден. Это несвободный рынок.

– Влечет ли либерализация рынка некоторые угрозы?

– Наоборот, в развитых рынках с большим числом участников ставка государственных ценных бумаг более всего эквивалента процентной ставке по вкладам. К сожалению, мы замечаем, особенно в кризисное время, что стоимость государственных ценных бумаг намного выше.

– Даже слишком...

– В 2015 году разрыв между вкладами и ГЦБ достиг 12 процентных пунктов. Это большой минус и для Министерства финансов. Мы оцениваем убытки государства во время последнего кризиса на сумму в 600 миллионов леев. Приблизительно, конечно. Убытки несем и мы как налогоплательщики по причине несвободного рынка, а также по-

тому, что цена не формируется при широком участии.

Одним словом, рынок денег должен быть флюидным. И не имеет значения, о каком инструменте речь, надо легко переводить деньги из одного инструмента в другой. Иначе говоря, любой регуляторный барьер снижает оборот денег и уменьшает их стоимость.

– В исследовании Вы предлагаете проводить сделки с государственными цennыми бумагами на Фондовой бирже. Как Вы видите этот процесс?

– В Соединенных Штатах есть государственные ценные бумаги с оборотом в 20 и 30 лет, за счет которых финансируются проекты в области инфраструктуры. И вообще, для современных рынков это норма. Но чтобы государственные ценные бумаги со сроком оборота свыше года вызвали интерес, должен быть сильный вторичный рынок. Конечно, не надо изобретать ничего нового, весь мир использует рынок капитала. Почему? Потому что каждому инвестору, вкладывающему деньги в финансовый инструмент, в особенности хозяйствующим субъектам, в определенный момент может потребоваться конвертировать его в денежные средства. Инструменты можно продать на вторичном рынке. Чем выше уровень развития рынка, чем он ликвиднее, тем выгоднее сделка, обеспечивая инвестора сохранением прибыли. Если банковский вклад снять досрочно, теряется процент. В случае ликвидного рынка ГЦБ, чаще всего находится другой инвестор, готовый купить их с минимальной потерей уже полученной прибыли и извлечь в дальнейшем процент за оставшийся период обращения. Вот тогда этот инструмент становится очень привлекательным с точки зрения инвестиционного портфеля, появляется возможность конвертировать его в денежные средства, сохранить прибыль, полученную за истекший период. А для этого нужен ликвидный вторичный рынок, много участников, свободный доступ и простой и быстрый процесс осуществления сделок. В целом идеальный рынок – это рынок без посредников, где покупатель и продавец могут легко найти друг друга и так же легко провести сделку.

– Акции, котирующиеся на Фондовой бирже, почти не пользуются спросом. Каким образом на государственные ценные бумаги появится спрос?

– В большинстве стран мира рынок капитала начал развитие с эволюции рынка государственных ценных бумаг. Мы тоже рассчитываем на это. Сейчас в экономике достаточно ликвидности. Есть необходимость размещать деньги. Когда у гражданина есть сбережения, перед ним существует два пути: положить деньги на банковский счет или приобрести недвижимость. Ситуация на рынке недвижимости, как известно, не очень стабильная, цены падают. И в этих условиях крайне необходим третий инструмент. Кроме инвесторов – физических лиц, есть хозяйствующие субъекты, у которых время от времени появляется ликвидность, которую они хотели бы разместить в финансовые инструменты. Есть страховые компании, формирующие сегодня портфели в большей мере из вкладов и недвижимости. Но, опять же, недвижимость сложно перевести в деньги. Государственные ценные бумаги – хороший выбор для таких компаний, когда есть ликвидный вторичный рынок.

Следствием либерализации, о которой мы говорим, станет создание такого вторичного рынка, где после завоевания доверия можно будет эмитировать и другие инструменты с высоким уровнем риска, простирующие большие количества участников. Это дополнительная задача исследования – подтолкнуть рынок капитала. Мы уже говорим о частном рынке капитала и о финансовых инструментах частных компаний.

– Каким образом при помощи этого рынка можно мобилизовать ресурсы на проекты в сфере инфраструктуры?

– Как я говорил, чтобы появился интерес к долгосрочным ГЦБ, необходим свободный и ликвидный рынок. Только так Министерство финансов сможет получить долгосрочные фонды по разумной цене. Сегодня финансирование долгосрочных инвестиционных проектов государство проводит в основном за счет валютных кредитов иностранных партнеров. Этот инструмент был бы хорошим решением, так как государство смогло бы кредитоваться в леях, соответственно, исчезает валютный риск.

Без ликвидного вторичного рынка долгосрочное финансирование местного рынка на практике слишком затруднено. Нет или почти нет инвесторов, готовых ждать 5 лет, размещая деньги в государственные ценные бумаги.

– Что означает единый рынок, за который Вы выступаете?

– Это цель на долгосрочную перспективу. Это значит, что все денежные инструменты, в которые инвесторы могут вложить деньги, будут участвовать в сделках на едином рынке. Учитывая, что Молдова – маленькая страна, и число инвесторов ограничено, то для того, чтобы рынок стал ликвидным, все эти участники должны прийти на единый рынок, где каждый финансовый инструмент – государственные ценные бумаги, акции, корпоративные облигации и другие – будет участвовать в сделках на одной платформе, так что деньги

можно будет просто переводить из одного инструмента в другой. Конечная цель заключается в том, чтобы финансовые инструменты легко торговались между всеми потенциальными участниками Республики Молдова в зависимости от интересов и предпочтений инвесторов. Хотя технически рынки будут иметь свою структуру, инвестор будет воспринимать их как единый рынок со схожими правилами, куда можно прийти и провести сделку с любым финансовым инструментом.

– В этом случае в игру вступает и другой регулятор – Национальная комиссия по финансово-рынку?

– В Республике Молдова есть предпосылки для создания единого рынка. Уже принято решение о создании и организации Центрального депозитария, который намного упростит перерегистрацию собственника ценных бумаг. Платформа хранения реестра владельцев ценных бумаг может быть автоматизирована с открытым внешним интерфейсом. В случае любой платформы торгов, все будет подключено к единому реестру, появится возможность торговать инструментом там, где предпочтет инвестор. Это упрощает дело и с точки зрения техники, так как обеспечивается взаимоподключение между рынками – инструмент, участвовавший в торгах на первичном рынке, немедленно становится доступным на вторичном рынке.

Во-вторых, есть работающая национальная платежная система Mrau, которую развивает E-Guvernare. Ее можно использовать для платежных операций и перевода денежных средств на единый рынок капитала. Наличие этих двух важных компонентов рынка капитала делает внедрение свободного и ликвидного рынка капитала более простым и менее дорогим.

– Очевидно, что необходимы поправки к законодательным и нормативным актам, чтобы осуществить эти перемены?

– Безусловно. Чтобы обеспечить прямой выход участников на рынок, нужны соответствующие изменения в законодательстве. Не должно быть никаких препятствий в этом отношении. Привилегированные права, в том числе и на первичном рынке, следует устраниć. Это можно делать постепенно, но ничего не мешает тому, чтобы приступить к этому процессу. Разработка либерализованных регулирующих норм по мере развития техники приведет к появлению новых участников на этом рынке.

Есть и второй критический момент с точки зрения законодательства. Денежный рынок должен обладать единым налоговым режимом. Сейчас существуют различные налоговые режимы. Но для каждой сделки на рынке капитала он должен быть идентичным. Если принять во внимание, что сейчас рынок капитала только начинает развиваться, то следует ввести льготный налоговый режим. На самом деле нужен нулевой налог на сделки с цennыми бумагами любого типа.

Беседовал Влад БЕРКУ

Проект PAC II – инструмент для стимулирования развития производства электронных и механических изделий в Молдове

Электронные и механические изделия уже занимают значительную долю экспорта нашей страны. Тем не менее, существует огромный, еще неосвоенный потенциал. Чтобы уменьшить этот разрыв, проект Всемирного банка по повышению конкурентоспособности PAC II предоставляет гранты, направленные на укрепление экспортного потенциала предприятий и поддержки реформ для улучшения бизнес-среды.

Исследование Организации по привлечению инвестиций и развитию экспорта (МИЕРО) по данным на 2015 год показывает, что в нашей стране ориентированы на экспорт в основном сельскохозяйственные предприятия, производители продуктов питания и напитков, текстиля и одежды, электронных и механических изделий. Эти отрасли в целом формируют более трёх четвертей всего экспорта Молдовы.

Электронные и механические изделия занимают около 15% от общего объёма отечественного экспорта. В эту категорию входят следующие товары: машины и транспортное оборудование; оптические, фотографические, кинематографические, измерительные, контрольные, прецизионные, медицинские или хирургические изделия; транспортные средства, летательные и плавучие аппараты и связанное с ними оборудование.

Из всех трёх категорий непрерывное увеличение количества экспортаемых товаров можно увидеть только в области контрольно-измерительных приборов. За период 2010–2013 гг. экспорт этой категории увеличился в три раза. Основным продуктом здесь являются изолированные провода и кабели – 95% от категории, или 68% от общего объёма отечественного экспорта электронных и механических изделий.

Вторую по величине категорию составляют измерительные приборы, занимающие около 14% от общего объёма отечественного экспорта. При этом их номенклатура основана главным образом на одном продукте – счётчиках газа, жидкости или электроэнергии (75%).

Третья по величине категория, также занимающая 14% от общего объёма экспорта, – жидкостные насосы и оборудование для подготовки и обработки почвы.

Основное конкурентное преимущество нашей страны в этой отрасли обусловлено низкой себестоимостью производства. Таким образом, становится возможным привлечение в Молдову новых инвесторов – производителей, рассчитывающих на сокращение издержек. В отличие от других стран Восточной Европы, стоимость труда в Молдове стабильна и растёт медленно.

В секторе электронных и механических изделий насчитывается более 150 малых и средних производителей, но в целом в отрасли доминируют около 20 крупных предприятий.

Машины, механические приборы и электрооборудование экспортятся в основном на рынок Румынии (82%), в то время как в Россию и Украину – 8 и соответственно 3%.

ГРАНТЫ ДЛЯ УВЕЛИЧЕНИЯ ЭКСПОРТНОГО ПОТЕНЦИАЛА

Проект PAC II, финансируемый Всемирным банком, состоит из нескольких компонентов, направленных на укрепление экспортного потенциала предприятий и улучшения бизнес-среды.

Гранты в рамках данного проекта предоставляются для оплаты консультационных услуг, направленных на стимулирование экспорта. Максимальная сумма, которую может получить одна компания, составляет 200 000 леев. При этом собственные инвестиции пред-

приятия не должны быть меньше, чем 50% от общей стоимости консультационных услуг.

Общий объём финансирования на эти цели в рамках данного проекта составляет 3 миллиона долларов, которые могут быть использованы до 2019 года.

В рамках грантовых проектов, которые уже были профинансиированы PAC II, предприятия чаще всего запрашивали маркетинговые услуги (41%), внедрение информационных систем и новых технологий (21%), улучшение производственных процессов (11%), улучшение управления бизнесом (8%) и др.

Согласно исследованиям Всемирного банка, темпы развития предприятий, которые используют консультационные услуги, превышают темпы их конкурентов.

«Гранты, предлагаемые Правительством Молдовы из финансовых средств, предоставленных Всемирным банком, нацелены на достижение более высокого уровня знаний и экспортного потенциала за счёт частичных субсидий консультационных услуг для развития бизнеса. Они предназначены для увеличения конкурентоспособности частных компаний и экономического роста в целом. Они направлены на поддержку четырёх секторов, которые производят львиную долю

экспорта, но не ограничивают доступ к финансированию для компаний из других отраслей. Они также могут получить финансирование, если представляют аргументированные обоснованные заявки», – говорит менеджер по реализации проекта «Повышение конкурентоспособности II» Аурелиу Касьян.

КАК БЫЛИ ИСПОЛЬЗОВАНЫ ГРАНТЫ ПРОЕКТА PAC II

Каждое предприятие, производящее электронные и механические товары, получившее грант от проекта PAC II, разработало свою собственную стратегию, чтобы максимально эффективно использовать грант.

К примеру, СП Elektromanufacturing SRL, специализирующееся на производстве электронных индуктивных компонентов, модулей и комплектов электропроводки, реализовало систему регистрации в соответствии со стандартом ISO 16949: 2009, улучшило процессы внутри компании и разрабатывало культуру качества у персонала. Кроме того, был создан сайт компании.

Cris SRL, которая производит герметичные центробежные насосы, решила инвестировать в модернизацию существующего логотипа, брошюру для проведения презентаций, разработку брендбу-

ка и создание сайта компании на трёх языках.

Компания Glasmet SRL, специализирующаяся на производстве и продаже конструкций из алюминия, композитных материалов и современных энергоэффективных фасадов нацелена на рынок ЕС. В этом контексте был разработан бренд, логотип и слоган, которые будут привлекательными для стран этого региона. Были также созданы макеты и дизайн. Хозяйствующий субъект определил стратегию и бюджет для продвижения в различных социальных сетях и коммуникационных каналах.

CART – CEDRU SRL, продвигающая и продающая оборудование и технологии для отрасли хлебобулочных и кондитерских изделий, разработала веб-сайт и брендбук. Для привлечения клиентов был снят видеоролик с графическими элементами, создана концепция мастер-классов с рекомендациями, разработано технико-экономическое обоснование для компаний, поставляющих хлебопекарное оборудование из ЕС.

PLASTAL SRL специализируется на производстве пластиковых элементов для строительства, дверей и окон из ПВХ. Работает в основном на севере Молдовы. Для того, чтобы расширить свою деятельность в Украину, Румынию и, возможно, другие страны ЕС, компания стремится сделать ребрендинг, создать лукбук для существующих продуктов, провести исследование рынков Украины, Румынии и ЕС, включая выявление потенциальных партнёров, и создать два сайта – B2C и B2B.

Команда проекта PAC II приглашает компании, производящие электронные и механические изделия, а также предприятия из других областей, участвующие в экспортной деятельности, заполнить заявку и получить грант от Правительства РМ из источников Всемирного банка.

Парламент Молдовы одобрил закон о реформировании правительства в окончательном чтении

В частности, принятый во втором чтении проект нового Закона о Правительстве предусматривает четкое разделение политических и административных функций и оговаривает, что только министр будет политической фигуруй.

Должности замминистров будут упразднены, вместо них появятся госсекретари, которые будут выполнять административные задачи, касающиеся деятельности министерств, а в случае необходимости смогут временно исполнять обязанности министра.

В новом законе о правительстве отсутствует список министерств и ведомств. Премьеру страны будет предоставлено право формировать список министерств по упрощённой процедуре, а новый закон лишь определяет основные направления деятельности правительства.

Парламент Молдовы принял в первом чтении проект закона о талонах на питание

Как отметил один из авторов данного законопроекта председатель парламента Андриан Канду, документ предусматривает введение в нашей стране системы выдачи талонов на питание, которая успешно действует в Европе более 50 лет, в том числе в соседней Румынии.

Законопроект о талонах на питание регулирует порядок выпуска, предоставления, принятия и возмещения стоимости талонов, статус операторов, а также взаимодействие операторов, работодателей и предприятий общественного питания.

Оператором может быть юридическое лицо, имеющее лицензию на выпуск и возмещение стоимости талонов на питание, с уставным капиталом не менее 10 млн леев, которое располагает необходимым персоналом, программным и аппаратным обеспечением для выпуска талонов на питание и т. д.

Талоны на питание будут выпускаться оператором в бумажной и электронной форме, иметь высокую степень защиты. Номинальная стоимость одного талона на питание на один рабочий день составит 45 леев. Она будет индексироваться ежегодно, в случае необходимости, с учетом уровня инфляции.

Номинальная стоимость предоставленных работодателем работникам талонов на питание будет являться доходом, с которого не взимаются взносы госсоцстрахования, обязательного медстрахования и подоходный налог с зарплаты.

Талоны будут использоваться только на предприятиях общепита, которые заключили договор об оказании услуг с выпустившим талоны оператором, и только для приобретения продуктов питания. Их нельзя будет использовать на табачные изделия и алкогольные напитки, включая вино и пиво, а также обменивать на наличные деньги.

Согласно проекту, общее количество предоставленных работнику в течение месяца талонов на питание должно равняться количеству дней, фактически отработанных им в течение предыдущего месяца.

Система талонов на питание может быть внедрена в Молдове с 1 января 2018 г., она будет функционировать не только в частном, но и в публичном секторе.

По словам спикера, введение талонов на питание для работников позволит предоставить им дополнительную существенную помощь к зарплате без уменьшения ее размеров, и увеличить таким образом размер продовольственной корзины семьи.

Несмотря на то, что проект закона о талонах на питание был принят в первом чтении, ряд депутатов, в том числе из профильной комиссии по экономике, бюджету и финансам, подверг его критике, отметив, что реализация

закона на практике может привести к внедрению различных схем уклонения от уплаты налогов, нарушению конкуренции и т. д.

Молдова получит доступ к гранту ЕС в сумме 81 млн евро для внедрения проектов по развитию приграничной с Румынией зоны

Это предусматривает ратифицированное парламентом финансовое соглашение между Правительством Молдовы, Евросоюзом и Министерством регионального развития и госуправления Румынии о Совместной операционной программе Румыния – Молдова на 2014–2020 гг. для Программы приграничного сотрудничества в рамках Европейского инструмента соседства на 2014–2020 гг.

Как сообщало ранее агентство InfoMarket, документ был подписан в Кишиневе 12 декабря 2016 г. и предусматривает выделение гранта ЕС в сумме 81 млн евро для финансирования мероприятий, которые будут осуществляться бенефициарами из Молдовы и Румынии, для проектов по развитию в приграничных зонах между этими двумя странами.

Они будут включать совместные мероприятия в области образования, сохранения и защиты исторического наследия и безопасности границ.

Внедрение соглашения позволит укрепить отношения сотрудничества между Молдовой и Румынией и улучшить качество жизни конечных бенефициаров проектов.

Оговорено, что из общей суммы гранта в 81 млн евро для внедрения названной программы 10% предусмотрено для технической помощи. Соглашение предусматривает софинансирование со стороны бенефициаров указанных в проектах мероприятий в размере до 10% каждый.

Налоговая и таможенная политика на 2018 год. Что нового предлагает Минфин?

Министерство финансов представило проект налоговой и таможенной политики на 2018 год на открытые обсуждения с деловыми кругами и экспертным сообществом. Документ предлагает проводить в этой сфере сбалансированную политику, основные изменения разрабатываются при финансовой поддержке Фонда эффективного управления (Good Governance Fund), говорится в официальном сообщении министерства.

Важнейшими мерами, указанными в законопроекте, являются гармонизация налогового законодательства о НДС и акцизов с европейскими директивами, поэтапная отмена налоговых и таможенных льгот, предоставляемых магазинам беспошлинной торговли (duty-free). Планируется также упростить условия предоставления статуса утвержденных экспортёров отечественным хозяйствующим субъектам, осуществляющим экспортные процедуры, и ввести налог на автомобили стоимостью более 1,5 млн леев.

Ежегодный налогооблагаемый доход физических лиц до 33 000 леев (по сравнению с 31 140 леев в настоящее время) будет облагаться налогом по ставке 7%, а облагаемому налогом доходу, превышающему 33 000 леев, будет применяться ставка 18%. Законопроект предусматривает увеличение личного освобождения для физических лиц от 10 620 до 11 280 леев. Юридические лица будут платить налог в размере 12%, а фермерские хозяйства – 7%.

Согласно проекту, ставка акциза на алкогольные напитки, ювелирные изделия будет скорректирована с учетом уровня прогнозируемой на 2018 год инфляции, то есть на 5%. Ставки будут установлены на трехлетний период. Для обеспечения достижения минимальной ставки акциза на табачные изделия, предусмотренного директивами ЕС, к 2020 году предлагается увеличить ставку ad valorem с 12 до 13%, и фиксированную ставку – с 460 до 540 леев за 1000 сигарет. В последующие годы планируется постепенное увеличение акцизного налога на сигареты с фильтром и без фильтра, чтобы к 2025 году акциз составлял не менее 90 евро на 1000 сигарет, независимо от средней розничной цены.

Согласно документу, акциз на дигитопливо будет увеличен с 1926 до 2092 леев за тонну, а акциз на мазут будет сохранен на уровне 409 леев за тонну.

17 июля будут завершены открытые обсуждения по проекту налоговой и таможенной политики на 2018 год, после чего документ будет представлен правительству на утверждение.

ПАРЛАМЕНТ УТВЕРДИЛ ОТЧЕТ ОБ ИСПОЛНЕНИИ ГОСБЮДЖЕТА – 2016

Согласно документу, который представил в парламенте министр финансов Октавиан Армашу, фактические доходы госбюджета в 2016 г. оказались меньше уточненных прогнозов на 775,8 млн леев (-2,6%), но увеличились в сравнении с предыдущим годом на 2,9%. Доля доходов госбюджета в национальном публичном бюджете составила 62,8% (-1,3 п. п. к 2015 г.), а в ВВП – 21,5% (-1,5 п. п.).

В общей сумме доходов доля налогов и пошлин составила 90,5%,

они поступили в казну в сумме 26 млрд 125,5 млн леев, что более чем на 2,2 млрд леев или на 9,2% больше, чем годом ранее. Анализ налоговых доходов показывает, что в виде НДС в казну в 2016 г. поступило 14 млрд 504,8 млн леев (55,5% от их общей суммы) или на 6,7% больше, чем за аналогичный период 2015 г. Грантов в 2016 г. было получено на сумму 1 млрд 276 млн леев (эквивалент \$63,6 млн) или на 38,3% меньше, чем годом ранее, при этом гранты для поддержки бюджета составили 952 млн леев (\$47,2 млн), а гранты для проектов, финансируемых из внешних источников – 323,9 млн (\$16,4 млн). Фактические расходы госбюджета в 2016 г. оказались ниже уровня уточненных прогнозов на 1 млрд 525 млн леев (-4,5%). Дефицит госбюджета Молдовы в 2016 г. составил 3 млрд 433,6 млн леев, что на 749,1 млн леев (17,9%) меньше уточненных прогнозируемых показателей. Дефицит по проектам, финансируемым из внешних источников, составил 1 млрд 236 млн леев или 36% от общей суммы дефицита.

Источниками покрытия дефицита бюджета были: финансовые активы в сумме 312,9 млн леев, долги в сумме 4 млрд 112,5 млн леев, из которых внутренние долги – 993 млн леев и внешние займы – 3 млрд 483,8 млн леев.

Общий госдолг Молдовы на конец 2016 г. составил 50 млрд 785,8 млн леев, увеличившись в сравнении с предыдущим годом на 17 млрд 276,6 млн леев или на 52,6%. При этом управляемый правительством внутренний госдолг в прошлом году увеличился на 14 млрд 294,2 млн леев или почти в 3 раза – до 21 млрд 519,6 млн леев, а внешний госдолг в леевом выражении повысился на 2 млрд 982,4 млн леев или на 11,3% – до 29 млрд 266,2 млн леев. В долларовом выражении внешний госдолг Молдовы в 2016 г. вырос на \$127,65 млн (9,55%), составив \$1 млрд 464,7 млн на 31 декабря.

ЗА ПЯТЬ МЕСЯЦЕВ 2017 ГОДА МОЛДАВСКИЙ ЭКСПОРТ ВЫРОС ПОЧТИ НА 15%

Экспорт товаров из Республики Молдова увеличился в январе – мае 2017 года примерно на 15% по сравнению с аналогичным периодом прошлого года и составил \$850 миллионов.

Как сообщили в пресс-службе Министерства экономики, рост экспорта обусловлен улучшением внешнего спроса и снижением удельной цены поставленных товаров. Другим важным фактором стало существенное увеличение объема сельскохозяйственного производства в 2016 году.

В этот период экспорт осуществлялся главным образом в Европейский союз – свыше 63% от общего объема экспорта или около \$540 млн, что более чем на 15%

больше, чем за тот же период 2016 года. А экспорт в страны СНГ составил почти 20% от общего объема экспорта и достиг около \$180 млн. Таким образом, наблюдаются тенденции переориентации экспорта на рынки ЕС, повышение качества товаров и их соответствия международным стандартам.

Доля стран ЕС в общем объеме молдавского экспорта за указанный период выросла с 62,78 до 63,23%, доля стран СНГ увеличилась с 20,51 до 20,74%, а доля других стран сократилась с 16,72 до 16,02%. При этом в январе – мае 2017 г., в сравнении с тем же периодом 2016 г., Молдова увеличила экспорт в Румынию (+18,2%), Россию (+26,8%), Турцию (+51,6%), Германию (+20,5%), Болгарию (+44,2%), Испанию (в 8,4 раза), Грецию (в 1,7 раза), Австрию (+43,1%), Польшу (+11%), на Кипр (в 3,7 раза), Украину (+10,3%), Грузию (+36,9%), Италию (+2,4%), Сербию (в 2,8 раза), Голландию (+18,1%), Беларусь (+2,8%), Саудовскую Аравию (в 3,9 раза), Канаду (в 2,2 раза), ОАЭ (в 2,9 раза), Бельгию (+26%). В то же время сократились объемы молдавского экспорта в Ирак (-62,3%), Францию (-24,5%), Швейцарию (-18,2%), Египет (-97,5%), Ливан (-25,6%), Мьянму (-72,7%), Индонезию (-51,9%), Израиль (-42,4%), Чехию (-7%), Иорданию (-38,3%).

В январе – мае этого года импорт товаров составил около \$1 млрд 800 млн, что более чем на 16% превышает показатель того же периода прошлого года. Импорт из стран ЕС составил около \$880 млн или более чем на 17 процентов больше, чем в январе – мае 2016 года, и составляет 49% от общего объема импорта. Импорт из стран СНГ превысил \$450 млн, что более чем на 11% больше, чем за аналогичный период прошлого года, составив свыше 25% от общего объема импорта.

Увеличение экспорта и импорта также связано с тем, что Молдова пользуется рядом торговых режимов как с западными, так и с восточными странами на основе соглашений о свободной торговле между Молдовой и СНГ, ГУАМ, СЕФТА, Турцией, ЕС в рамках DCFTA. В настоящее время по этим соглашениям около 80% торговли нашей страны осуществляется в режиме свободной торговли.

Молдова находится в процессе переговоров о подписании новых двусторонних соглашений о свободной торговле с Китаем, Египтом, Индией и странами Европейской ассоциации свободной торговли (ЕАСТ) (Исландия, Лихтенштейн, Норвегия, Швейцария). Эти перспективы расширят доступ к рынкам сбыта с потенциалом около 900 миллионов потребителей, предлагая новые экспортные возможности для отечественных производителей.

Влад БЕРКУ

Мэркулештский аэропорт стал подведомственным предприятием Минэкономики

Государственное предприятие Мэркулештский международный аэропорт, находящийся на балансе Министерства обороны, передаст в ведомство Министерства экономики. Соответствующее постановление принято в понедельник правительство.

Как сообщает «ИНФОТАГ», решение мотивируется тем, что в последние годы деятельность предприятия ухудшилась. В частности, доходы от продаж сократились с 39 млн леев в 2014 г. до 7,5 млн леев в 2015 г., а убытки превысили 21 млн леев.

Вице-премьер, министр экономики Октавиан Калмык пообещал провести аудит предприятия, после чего «разграничить функции аэропорта и свободной экономической зоны для организации их деятельности и получения прибыли».

Аэропорт основан в 2004 г. на базе воинской части в Мэркулештах и располагает комплексной инфраструктурой. В 2008 г. парламент принял Закон о Международном свободном аэропорте «Мэркулешть», предусматривающий создание свободной экономической зоны, основанной на инфраструктуре и территории аэропорта площадью 265,2 га, а также применение привилегированного таможенного и налогового режима, чтобы обеспечить благоприятный инвестиционный климат для привлечения инвесторов и осуществления экономических проектов.

В октябре 2010 г. в рамках проекта ТРАСЕКА (транспортный коридор Европа – Кавказ – Азия) в Брюсселе был представлен бизнес-план по созданию в Мэркулештах международного логистического центра. Планировалось, что инвестиции на первом этапе в 2012 – 2014 гг. составят 10 млн евро, на втором, в 2015 – 2018 гг. – 4 млн евро, на третьем этапе – в 2019 – 2022 гг. – 2,7 млн евро. На эти средства рассчитывали обеспечить должное освещение аэропорта, чтобы он мог принимать самолеты и ночью, отремонтировать взлетно-посадочную полосу, благоустроить территорию аэропорта, приобрести 10 новых самолетов, открыть авиашколы для подготовки пилотов.

Кроме того, планировалось создать в Мэркулештах резервный аэропорт, который мог бы принимать самолеты в случае неблагоприятных метеоусловий в Кишиневе, чтобы они не совершали посадку, как сейчас, в Румынии (Яссы, Бухарест) или Украине (Одесса).

Государственные и муниципальные предприятия будут руководствоваться новым законом

Государственные и муниципальные предприятия в Молдове будут руководствоваться новым законом, направленным на повышение эффективности. Как передает «ИНФОТАГ», соответствующий законопроект одобрен в понедельник на заседании правительства.

Документ регламентирует особенности создания, функционирования и прекращения деятельности предприятий, способ управления переданным им имуществом, а также процедуру реорганизации и ликвидации, функции и ответственность руководства.

Законопроект устанавливает минимальный предел социального капитала предприятия – 5 тыс. леев. Также предлагается особый юридический статус, а публичное имущество социального назначения будет более четко регистрироваться в бухгалтерском учете, чтобы предотвратить отчуждение имущества.

Полномочия административного совета предприятий расширят. Совет будет определять показатели эффективности предприятия, утверждать бизнес-план и следить за его выполнением. Он также будет осуществлять контроль над разрешением спорных ситуаций, утверждать Регламент по закупкам, а также проводить конкурс на должность администратора.

Учредитель предприятия должен будет выдавать разрешение на закупку, если ее сумма превышает 25% от стоимости чистых активов или 400 тыс. леев. Еще одно положение касается создания Комитета по аудиту, который будет проводить два раза в год финансово-экономический контроль, в том числе процедуры закупок.

В документе прописаны положения о добровольном роспуске предприятий, так как в настоящее время около 320 государственных предприятий бездействуют и будут ликвидированы. Предлагается установить двухлетний срок для реорганизации предприятий в акционерные общества.

В 2016 г. местные власти управляли 550 муниципальными предприятиями, а центральные – 250 государственными предприятиями.

Уплата налога на недвижимость в льготном режиме принесла в бюджет 315,5 млн леев

Скидкой в 15% при уплате налога на недвижимость к началу июля воспользовалось 75% налогоплательщиков – физических лиц Молдовы. Как сообщили «ИНФОТАГ» в Государственной налоговой службе (ГНС), всего в национальный публичный бюджет от уплаты этого налога поступило 315,5 млн леев (\$16,6 млн) из 426,2 млн леев, запланированных на 2017 г.

Скидку в 15% получили те, кто уплатил налог в полном размере до конца июня. Оставшиеся должны заплатить налог на недвижимое имущество или земельный налог двумя траншами до 15 августа и 15 октября без всяких скидок.

В противном случае, им грозит пеня в размере 0,0384% от начисленной суммы за каждый день просрочки. При этом налоговые органы могут взыскать долги в принудительном порядке путем приостановления операций на банковских счетах налогоплательщика и наложения ареста на имущество должника.

Заплатить налог можно лично в почтовых отделениях или офисах банков, а также посредством www.mpay.gov.md.